REMZİ KİTABEVİ

W. Shakespeare

FIRTINA

FIRTINA

SHAKSPEARE

KİŞİLER

ALONSO, Napoli Kralı
SEBASTİAN, Alonso'nun kardeşi
PROSPERO, gerçek Milano Dükü
ANTONİO, Prospero'nun kardeşi; kardeşinin hakkı olan
Dukalık mevkiini zorbalıkla alan Milano Dükü
FERDİNAND, Napoli Kralı'nın oğlu
GONZALO, namuslu, yaşlı bir Meclis üyesi
ADRİAN ile FRANCİSCO, Lordlar
CALİBAN, köle; vahşi ve çarpık bir yaratık
TRİNCULO, bir soytarı
STEPHANO, ayyaş bir kâhya
KAPTAN
GEMİCİLER
MİRANDA, Prospero'nun kızı
ARİEL, Uçarı bir peri
İRİS....................................
CERES................................
JUNO.................................
ORMAN PERİLERİ..........
ORAKÇILAR.................... Cinler
Prospero'nun hizmetindeki öteki cin ve periler
Olayların geçtiği yer: Issız bir ada

BİRİNCİ PERDE

Birinci Sahne

(Gemi güvertesi. Şimşek çakar ve müthiş bir gökgürültüsü duyulur. Kaptan ve lostromo girer.)

Kaptan — Hey, lostromo!

Lostromo — Burdayım kaptan. Nasıl gidiyor?

Kaptan — İyi; söyle gemicilere, hepsi işinin başına koşsun; hadi durma, yoksa her an karaya oturabiliriz. Hadi hadi! *(Çıkar.) (Gemiciler girer.)*

Lostromo — Hadi aslanlarım! Hadi gayret, göreyim sizi canlarım! Yürüyün, yürüyün! Gabyayı toplayın! Kaptanın düdüğüne dikkat! (1) Es esebildiğince rüzgâr, çatla istersen; yeter ki denizde yer olsun!

(Alonso, Sebastian, Antonio, Ferdinand, Gonzalo ve ötekiler girer.)

Alonso — Aman ha lostromo, dikkatli olun. Kaptan nerede? Gösterin kendiniz!

Lostromo — Aman efendim, siz aşağıda kalın şimdi.

Antonio — Kaptan nerede lostromo?

Lostromo — Duymuyor musunuz adamı? İşimizi aksatıyorsunuz. Kamaraları' nızda kalsanıza! Fırtınaya yardımcı oluyorsunuz,

Gonzalo — Hey, sakin ol biraz!

Lostromo — Deniz sakinleşince olurum. Hadi yürüyün! Şu kükreyen dalgalara bak! Kral filan umurunda değil bunların? Kamaraya! Susun ve ayak altında dolaşmayın!

Gonzalo — Bak dostum, gemide kimler olduğunu unutuyorsun galiba.

Lostromo — Kendi canımdan çok sevdiğim kimse yok. Siz meclis üyesi olarak şu doğa güçlerini susturun, dalgaları da yatıştırın, söz veriyorum biz de tek bir halat daha çekmeyiz; kullanın yetkinizi. Yok yapamıyorsanız, hâlâ sağ kaldığınıza şükredin ve kamaranızda kendinizi felakete hazırlayın. Hadi arkadaşlar, dayanın! Çekilin yoldan dedik! *(Çıkar.)*

Gonzalo — Doğrusu çok rahatlatıyor bu adam beni: Bana sorarsan boğulacak biri değil: Aslında tam darağacına layık birine benziyor. Hadi Kader, biraz dayanırsan herif kesin asılacak. ([2]) Onun kısmetindeki ip bizim demir halatımız olsa iyi olur; bizimki işe

yaramıyor çünkü. Eğer bu adamın kaderinde asılmak yoksa, işimiz bitti demek. *(Çıkarlar.)*

(Lostromo girer.)

Lostromo — Gabya çubuğunu indirin! Çabuk! Daha aşağı, daha aşağı! Mayistra dışında tüm yelkenleri indirin! *(İçerden bir çığlık duyulur.)* Allah kahretsin, amma bağırdılar! Fırtınayı da bizim çabamızı da bastırdı sesleri. *(Sebastian, Antonio ve Gonzalo girer.)* Gene mi siz? Ne işiniz var burada? Her şeyi bırakıp boğulalım isterseniz. Niyetiniz bizi batırmak mı?

Sebastian— Hay gırtlağın tıkansın da bağıramaz ol, seni patırtıcı, küfürbaz, duygusuz herif!

Lostromo — Siz de çalışın o zaman.

Antonio — Seni idamlık köpek; ipte sallanası kahpe dölü seni, küstah şamatacı! Biz değil sensin boğulmaktan korkan.

Gonzalo — Merak etme bu gemi kolay kolay boğulmaz; isterse fındık kabuğu kadar zayıf, akıntılı kadın kadar dibi delik olsun.

Lostromo — Yisa! Yisa! İki yelken de fora! Açılın! Kırın dümeni! *(Sırılsıklam durumda gemiciler girer.)*

Gemiciler — Her şey bitti! Dua edin, dua edin! Her şey bitti! *(Çıkarlar.)*

Lostromo — Boğazımız kuru mu gidelim yani?

Gonzalo — Kral'la Prens dua ediyor. Hadi biz de gidelim. Hepimiz aynı durumdayız çünkü.

Sebastian— Benim sabrım kalmadı artık. ([3])

Antonio — Bu ayyaşlar yüzünden gidiyor canımız.
Seni ablak suratlı alçak! Dilerim sen boğulurken
On kez aşar deniz üstünden. (4)

Gonzalo — Suyun her damlası "olmaz" dese de,
Deniz onu yutmak için sonuna kadar açsa da ağzını,
Asılacak bu herif sonunda. *(içerden karışık sesler gelir.)*
Acı bize Tanrım!
Parçalanıyoruz, parçalanıyoruz! Elveda karım ve çocuklarım!
Elveda kardeşim! Parçalanıyoruz, parçalanıyoruz!

(Lostromo çıkar.)

Antonio — Batacaksak, Kralla birlikte batalım.

Sebastian— Hadi vedalaşalım onunla. *(Sebastian'la Antonio çıkar.)*

Gonzalo — Bir dönüm kıraç toprağa bin dönüm deniz verirdim şimdi; fundalık da olsa, taşlık da, fark etmez. Tanrı'nın dediği olur, ama bana kalsa kuru ölümle ölmek isterdim.

(Çıkar.)

İkinci Sahne

(Prospero'nun mağarasının önü. Prospero'yla Miranda girer.)

Miranda — Bu vahşi sular senin marifetinle kükrüyor olmasın böyle!
Eğer öyleyse, bırak artık durulsunlar sevgili babacığım.
Deniz göğe uzanıp yanaklarındaki ateşi söndürmese,
Pis kokulu zift yağacak yukardan neredeyse.
Ah, o acı çeken insanları gördükçe,
Ben de acı çektim onlarla birlikte. Harika bir tekne
(Ki kuşkusuz soylu kişiler taşıyordu içinde)
Paramparça olmuştu. Ah, her çığlık,
Gelip şu yüreğime çarpıyordu!
Zavallı insanlar, hepsi öldü!
Eğer bende bir tanrı gücü olsaydı,
O güzelim gemiyi ve içindeki insan yükünü
Yutmasına izin vermektense,
Denizin kendisini dünyaya batırır yok ederdim.

Prospero — Sakin ol. Üzme o kadar kendini.
Söyle o yufka yüreğine, kimseye bir şey olmadı.

Miranda — Ah, ne korkunçtu!

Prospero — Bir şey olmadı.
Ne yaptımsa senin için yaptım;
Senin için sevgili kızım, senin için yavrum.
Sen ki, daha kim olduğunu bile bilmiyorsun,
Ne de benim soyum sopumdan haberin var.
Şu zavallı mağaranın efendisi
Ve senin naçiz baban olan Prospero'dan
Biraz üstün olduğumun da farkında değilsin.

Miranda — Bilmem; fazlasını sormak hiç aklıma gelmemişti.

Prospero — Sana biraz daha bilgi vermenin zamanı geldi.
Yardım et de şu tılsımlı giysiyi çıkarayım.
İşte oldu. Sen kal orada, sanatım.
Sil gözlerini kızım; merak etme.
Geminin böyle korkunç bir şekilde parçalanması,
Seni çok etkilemiş ve sarsmış anlaşılan.
Oysa ben hünerimle öyle ayarladım ki her şeyi,
Battığını gördüğün o teknede
Çığlıklarını duyduğun insanlardan
Birine bile bir şey olmuş değil;
Kimsenin kılı incinmedi.

Şimdi otur da her şeyi anlatayım sana.

Miranda — Daha önce de sık sık,
Kim olduğumu anlatmaya başlamıştın bana;
Ama her defasında yarıda kesip,
"Dur bakalım, henüz sırası gelmedi,"
Diye cevapsız bırakmıştın sorularımı.

Prospero — Şimdi saati geldi;
Hatta dakikası bile geldi de,
Kulağını aç diyor sana.
Bak şimdi, iyi dinle.
Biz bu mağaraya gelmeden önceki dönemden
Bir şey hatırlıyor musun?
Hatırlamazsın herhalde,
Çünkü o sıra üç yaşında bile yoktun.

Miranda — Ama hatırlıyorum işte.

Prospero — Ne peki? Başka bir ev mi, yoksa kişi mi?
Gözünün önüne ne geliyorsa söyle.

Miranda — Belli belirsiz bir şeyler var;
Gerçek değil de rüya gibi kalmış aklımda.
Bir zamanlar bana bakan dört beş kadın yok muydu?

Prospero — Evet, hatta fazlası vardı Miranda. Ama nasıl oluyor da
Canlı kalabiliyor bu aklında? Başka neler görüyorsun
Zamanın karanlık ve dipsiz derinliğinde?
Buraya gelmeden öncesinden bir şeyler hatırladığına göre,
Niye geldiğini de hatırlarsın belki.

Miranda — Ama onu hatırlamıyorum işte.

Prospero — On iki yıl önceydi Miranda, on iki yıl önce;
Baban Milano Dükü'ydü
Ve güçlü bir prensti.

Miranda — Benim babam siz değil misiniz efendim?

Prospero — Annen namus timsali bir kadındı
Ve senin kızım olduğunu söyleyen de o;
Ayrıca, baban da gerçekten Milano Dükü'ydü;
Onun tek varisi de bir prensesti;
Hiç aşağı değil.

Miranda — Aman Tanrım!
Ne iğrenç bir oyun sonucu ayrıldık oradan peki?
Yoksa hayrımıza mı oldu ayrıldığımız?

Prospero — İkisi de kızım, ikisi de.
Dediğin gibi, iğrenç bir oyunla kovulduk oradan,
Ama Tanrı'nın yardımıyla buraya ulaştık.

Miranda — Hatırlayamasam da,
Başına kimbilir ne dertler açtığımı düşündükçe
Yüreğim kanıyor. Ne olur, devam et baba.

Prospero — Kardeşimin - ve senin amcanın — adı Antonio'ydu.
- Bak şimdi, buraya iyi kulak ver;
Kardeşin kötü ruhlusu nasıl olurmuş gör! -
Senden sonra dünyada en sevdiğim,
Ülke yönetimini emanet ettiğim kişiydi o.
O zamanlar Milano,
Tüm devletler arasında başta gelirdi;(5)
Prospero da Düklerin en saygınıydı; vakarıyla tanınırdı.
İnsan bilimleri ve sanat alanında ondan bilgilisi yoktu.
Kendimi bunlara verdiğimden, yönetimi kardeşime devrettim;
Gizemli uğraşlarıma dalıp kendimi unuttum
Ve sarayıma yabancılaştım. O iki yüzlü amcan da
- Dinliyor musun beni?

Miranda — Pür dikkat, efendim.

Prospero — Kimin işini yapacağı, kiminkini yapmayacağı,
Kimi terfi ettireceği, kimin dizginini kısacağı
Konusunda ustalaşınca, adamlarımı yeniden yarattı,
Değiştirdi, ya da yeniden biçim verdi onlara.
Böylelikle, hem dairelerin hem memurların
Anahtarını alınca eline, ülkedeki her insanın yüreğini,
Kendi hoşlandığı müziğe göre ayarladı. Öyle ki,
Artık, benim görkemli gövdeme dolanıp onu gizleyen
Ve benim can suyumu emen bir sarmaşık olmuştu.
Ama beni dinlemiyorsun galiba?

Miranda — O hayır, dinliyorum efendim.

Prospero — Lütfen dikkat et söylediklerime.
Böylece dünya işlerini bir yana bırakıp
Her şeyden elimi eteğimi çektim;
Özel uğraşlara adadım kendimi,
Sıradan insanların aklının ermeyeceği işlere.
Bu da, ikiyüzlü kardeşimin kişiliğindeki
Kötü yanın ortaya çıkmasına yol açtı.
İyi bir baba gibi ona karşı duyduğum
Sınırsız, uçsuz bucaksız güven, onda, aksine,

Aynı boyutlarda bir riyakârlık doğurdu.
Böylece saygınlığa kavuşup, hem benim gelirimle,
Hem de yetkilerimi kullanarak
Zorbalıkla elde ettiği gelirle zengin olunca;
Aynı yalanı tekrar tekrar söyleyerek, belleğini
Doğruya karşı iflah olmaz bir günahkâr durumuna düşürüp
Sonunda kendi yalanlarına inanan insanlar gibi,
Benim yerime kendini koya koya
Bütün yetki ve imtiyazlarımı kullanıp
Sürekli hükümdar gibi davranarak
Gerçekten Dük olduğuna kendi de inandı.
Tabii, ihtirası da gün geçtikçe büyüdü
- Duyuyorsun değil mi söylediklerimi?

Miranda — Sizi dinleyen sağır olsa iyileşir efendim.

Prospero — Senin anlayacağın bir rol oynuyordu
Ve bu rolü başka biri adına oynuyordu;
İşte bu ikisi arasında perde olmasın diye,
Sonunda Milano Dükü olmaya karar veriyor.
Ben zavallıya gelince, kitaplığım
Benim için yeterince geniş bir dukalık sayılırdı.
Artık dünyasal yetkilerimi kullanamayacağım kanısında. ([6])
Güç sahibi olmaya o kadar susamış ki,
Napoli Kralı ile ittifaka giriyor,
Her yıl ona haraç vermeye razı oluyor,
Onun üstünlüğüne boyun eğip
Kendi küçük tacını onun tacına kul ediyor
Ve şimdiye dek hiç eğilmemiş olan dukalığın
(Ah, yazık sana zavallı Milano!)
Başını eğip alçakça iki büklüm ediyor onu.

Miranda — Aman yarabbi!

Prospero — Bak şimdi şu anlaşmaya ve sonuçlarına;
Sonra da söyle bana, böyle kardeş olur mu?

Miranda — Büyükannem soylu kadındı mutlaka,
Başka türlü düşünürsem günahını almış olurum;
İyi rahimlerden kötü çocuklar doğduğu olmuştur.

Prospero — Gelelim anlaşmaya.
Benim ezeli düşmanım olan bu Napoli Kralı,
Kardeşimin isteklerine kulak veriyor:
Yani, kardeşimin bağlılık sözüne
Ve bilmem ne kadar haraç teklifine karşı,

Beni ve ailemi dukalıktan sürmeye
Ve Milano Dükü unvanını,
Tüm onur ve imtiyazlarıyla birlikte
Kardeşime vermeye razı oluyor.
Bunun üzerine hainlerden bir ordu toplandı ([7])
Ve işin amacına yakışır, uğursuz bir gece,
Antonio, Milano kapılarını açtı.
Gecenin zifiri karanlığında yardakçıları
Beni ve ağlayan sen kızımı aceleyle kaçırdılar.

Miranda — Ah, ne kadar hazin!
O gün nasıl ağladığımı hatırlamıyorum;
Onun için, bari şimdi ağlayayım biraz;
Aslında gözyaşlarımı tutamıyorum bunları duydukça.

Prospero — Dinle bak, dahası var;
Sonra da bugünkü duruma geleceğim;
Yoksa, bu hikâyenin hiçbir anlamı olmazdı.

Miranda — Bizi o saat niye öldürmediler?

Prospero — Güzel bir soru bu, kızım.
Anlattıklarımı duyunca bu soruyu sorman doğal.
Cesaret edemediler, canım kızım;
Halkım o kadar seviyordu ki beni!
Ayrıca, geride kanlı bir iz bırakmak istemediler;
Göze hoş gelen renklere boyadılar iğrenç amaçlarını.
Kısacası, bizi apar topar bir tekneye bindirdiler;
Birkaç fersah denize açıldılar; orada,
Önceden hazırladıkları anlaşılan
Çürümüş bir taka leşine aktardılar bizi.
Ne donanımı vardı, ne yelkenleri,
Ne de palangası veya direği;
Fareler bile içgüdüleriyle terk etmişlerdi tekneyi.
Yanımızda kükreyen denizlere seslenmek;
Derdimizi rüzgârlara haykırmaktan başka
Bir şey gelmeyecekti elimizden.
Bize acıyıp karşımızda ah edecek
Onlar kalmıştı yalnızca;
Şefkat gösterelim derken
Derdimize dert katsınlar diye. ([8])

Miranda — Hay Allah,
Kimbilir ne kadar yük olmuşumdur size!

Prospero — Sen beni kurtaran bir yavru melektin!

Ben deniz yüzünü tuzlu damlalarla örterken,
Çektiğim cefanın yükü altında inlerken,
Göklerden gelen bir metanet vardı senin gülüşünde.
Bu da bana, olabilecek her şeye
Dayanma gücü verdi.

Miranda — Karaya nasıl çıktık?

Prospero — Tanrı'nın yardımıyla.
Biraz yiyeceğimiz biraz da suyumuz vardı.
Bu işi bitirmekle görevlendirilen Gonzalo,
O iyi yürekli, Napolili soylu,
Yanımıza ayrıca, güzel giysiler, bez, çamaşır
Ve gerekli malzemeyi de vermişti;
Hepsi de o günden bu yana çok işimize yaradı.
Üstelik, öyle düşünceliydi ki,
Kitap sevgimi bildiği için,
Benim için dukalığımdan daha değerli olan
Bazı kitapları da götürmemi sağlamıştı.

Miranda — Ah, keşke bu adamı bir gün tanıyabilsem!

Prospero — Şimdi doğrulma zamanı geldi.
Dur, otur biraz daha, kımıldama
Ve bu deniz-çilemizin sonunu dinle.
Sonunda bu adaya ulaştık
Ve burada ben sana öğretmenlik yaptım;
Aylaklığa vakit bulan,
Ama onlarla ilgilenecek öğretmen bulamayan
Öteki prenseslerden çok daha fazla şey kazandırdım.

Miranda — Tanrı'ya şükürler olsun! Ancak, efendim,
Hâlâ aklımı kurcalayan bir şey var:
Söyler misiniz lütfen,
Denizdeki bu fırtınayı niye çıkardınız?

Prospero — Şimdilik şu kadarını bil yeter:
Akla hayale sığmayacak bir tesadüfle,
O hayırsever Kader (Velinimetim hanımefendi), [9]
Düşmanlarımı bu sahillere getirdi.
Sezilerim bana diyor ki,
Uğurlu yıldızım gökte çok uygun bir konumda;
Şimdi bu fırsatı kullanmaz da onu küstürürsem,
Kısmetim sonsuza dek kapanır artık.
Bu kadar soru yeter. Şimdi uykun geldi.
Hoş bir ağırlık var üstünde, direnmeye çalışma.

İstesen de elinden gelmez aslında.
(Miranda, uykuya dalar.)
Gel bakalım uşağım, gel hadi. Ben hazırım artık.
Yaklaş Ariel; gel!
(Ariel girer.)

Ariel — Selam sana yüce efendim! Bilgin efendim, selam!
Dile benden ne dilersen; uç de uçayım,
Yüz de yüzeyim, istersen ateşe dalayım,
Kıvrım kıvrım bulutlara binip gideyim.
Ariel ve cin dostları bir buyruğuna bakıyor.

Prospero — Pekâlâ ey peri,
Dün sana söylediğim gibi mi çıkardın fırtınayı?

Ariel — Tamı tamına.
Atladım Kral'ın gemisine: Hop pruvadayım,
Hop ortasında geminin; bir güvertedeyim, bir kamarada;
Ateş topu gibi dehşet saldım her yana.
Bazen parçalara bölünüp her köşede ayrı yandım;
Gabya çubuğunda, serenlerde, civadrada,
Ayrı ayrı parlıyormuş gibi görünüp,
Ansızın birleştim sonra.
Jüpiter'in şimşekleri; ([10])
Göklerdeki o korkunç gümbürtülerin habercileri bile,
O denli etkili, gözleri şaşı edercesine seri olamazdı.
Alevler, kükürtlü gümbürtü ve çatırtılar
Ulu Neptün'ü kuşatmıştı; küstah dalgaları titreşiyor,
O müthiş üçlü zıpkını sarsılıyordu. (11)

Prospero — Yaşa benim yaman perim!
Böyle bir velveleye tutulup da aklını kaçırmayacak,
Çaresizliğe kapılmayacak kimse olamaz bence.

Ariel — Her şey tutuşunca, gemiciler dışında herkes,
Kendini köpüren tuzlu suya atıp tekneyi terk etti.
Aşağı ilk atlayan, saçları dimdik olmuş,
Sanki saç gibi değil saz gibi,
Kral'ın oğlu Ferdinand oldu:
"Cehennem boşalmış, şeytanların hepsi burada!"
Diye bağırıyordu bir yandan da.

Prospero — İşte peri dediğin böyle olur!
Peki, sahile yakın mı oldu bunlar?

Ariel — Çok yakındı efendim.

Prospero — İnsanlar kurtuldu ama, değil mi Ariel?

Ariel — Kimsenin kılına zarar gelmedi.
Su üstünde yüzen giysileri leke bile olmadı;
Eskisinden daha sağlıklı hepsi.
Emrinize uyarak grup grup adaya yaydım herkesi.
Kral'ın oğlunu tek başına çıkardım karaya;
Son gördüğümde, adanın bir köşesine oturmuş,
Ellerini öyle mahzun mahzun kavuşturmuş,
İç çekip sızlanıyordu.

Prospero — Kral'ın gemisini, gemicileri
Ve öteki tekneleri ne yaptın?

Ariel — Kral'ın gemisi sapasağlam demirlemiş durumda;
Hani derin bir koy var ya:
Bir defasında beni gece yarısı çağırmıştın ya hani,
Sakin hava yüzü görmeyen Bermuda adalarından
Tılsımlı çiğ damlası getireyim diye;
İşte orada saklı duruyor gemi.
Gemicilerin hepsi küpeştenin altına istiflendi;
Çektikleri eziyetin bitkinliğine biraz tılsım katıp
Uyuttum hepsini orada. Filonun gerisine gelince,
Dağıttığım gemilerin hepsi yeniden toplandı;
Kral'ın gemisinin battığını,
Majestelerinin de öldüğünü sanıyorlar
Ve Akdeniz'de, Napoli'ye doğru
Matem içinde yollanıyorlar.

Prospero — Ariel, emirlerim tam olarak yerine gelmiş.
Ama daha işimiz bitmedi. Günün hangi vaktindeyiz?

Ariel — Öğleyi geçti.

Prospero — Saat en az iki.
Şu anla akşam saat altı arasındaki süreyi
Çok iyi değerlendirmeliyiz.

Ariel — Angarya bitmedi mi yani?
Bu kadar eziyet ettiğine göre,
Bana verdiğin sözü hâlâ tutmadığını
Hatırlatabilir miyim sana.

Prospero — Dur bakalım! Bu aksilik de ne?
Ne isteyebilirsin ki benden?

Ariel — Özgürlüğümü.

Prospero — Hizmetin dolmadan mı? Hadi canım!

Ariel — Ne olursun,
Sana nasıl hizmet ettiğimi unutma:
Yalan söylemedim, hata yapmadım; her dediğini
Hırslanmadan, homurdanmadan yerine getirdim.
Söz vermiştin, bir yıl erken bırakacaktın beni.

Prospero — Seni ne işkencelerden kurtardığımı unutuyorsun galiba.

Ariel — Unutmuyorum.

Prospero — Unutuyorsun
Ve tuzlu derinliklerde birkaç adım atmayı,
Kuzey'in keskin rüzgârına binip uçmayı,
Yer kabuğu donup katılaştığında, yeraltındaki damarlarda, ([12])
Verdiğim işleri yapmayı çok görüyorsun.

Ariel — Görmüyorum efendim.

Prospero — Yalan söyleme habis yaratık!
İhtiyarlıktan ve garazdan iki büklüm olmuş
Uğursuz cadı Sycorax'ı unuttun mu?
Unuttun mu onu ha?

Ariel — Hayır efendim.

Prospero — Evet unuttun. Nerede doğmuştu? Konuş!
Söyle hadi!

Ariel — Cezayir'de.

Prospero — Demek Cezayir'de!
Seni kurtardığımda ne halde olduğunu
Sana ayda bir anlatmam gerek anlaşılan;
Çünkü unutuyorsun. Bu lanetli cadı Sycorax,
Duyanı dehşete düşürecek cinsten
Sayısız fesatlıklar, korkunç büyüler yüzünden,
Biliyorsun, Cezayir'den sürülmüştü.
Canını bağışlamalarının da bir nedeni vardı.
Doğru mu?

Ariel — Evet efendim.

Prospero — Gemiciler buraya getirip bıraktıklarında,
Gözleri mosmor olmuş, hamileydi bu acuze. ([13])
Benim kölem olduğunu söyleyen sen,
O zamanlar onun uşağıydın.
Ama sendeniz çok narin bir peri olduğundan,
Kadının kaba ve iğrenç emirlerini
Uygulamayı reddetmiştin. O da gazaba gelmiş,

Sinirden öyle gözleri dönmüştü ki,
Güçlü adamlarının da yardımıyla
Seni bir çam ağacının yarığına hapsetmişti.
O yarıkta, dayanılmaz acılar içinde
Tam on iki ay kalmıştın.
O süre içinde kadın da ölmüş
Ve seni orada bırakmıştı.
Değirmen çarklarının suyu dövüşü gibi,
Hiç durmaksızın inliyordun. O zamanlar bu adada
Kadının yavrulayıp burada bıraktığı,
Benekli köpek eniğine benzer,
Cadıdan doğma oğlan dışında,
İnsan biçimiyle onurlanmış yaratık yoktu.

Ariel — Evet, oğlu Caliban.

Prospero — Biz ne dedik, alık!
Şimdi hizmetimde çalışan Caliban tabii.
Seni ne tür işkenceler içinde bulduğumu iyi bilirsin:
İnlemelerin azgın ayıların bile bağrını deliyor,
Bağırtını duyan kurtlar ulumaya başlıyordu.
Lanetlenmişlere layık görülen bir cezaydı bu
Ve büyüyü çözmek artık Sycorax'ın elinde değildi.
Oraya ulaşıp seni duyunca, hünerimi kullanıp
Çamdaki yarığı açan ve seni serbest bırakan
Benden başkası değildi.

Ariel — Sana teşekkür borçluyum efendim.

Prospero — Mızmızlanmaya devam edersen,
Çınarın birinde bir yarık açar,
Seni onun budaklı bağırsaklarına tıkar
Ve orada on iki kış boyu ulumaya bırakırım.

Ariel — Affını diliyorum efendim.
Emirlerin her zaman başım üstüne.
Perilik görevimi de sızlanmadan yerine getireceğim.

Prospero — Öyle yapsan iyi olur.
Ben de iki gün sonra özgürlüğünü vereceğim.

Ariel — İşte benim soylu efendim!
Ne yapayım şimdi? Söyle, ne yapayım?

Prospero — Git deniz perisi kılığına gir.
Senin ve benim gözümde görünür ol yalnız;
Başka hiçbir gözbebeğine görünme.
Hadi git, söylediğim biçime gir,

Sonra o biçimde gel buraya. Durma, fırla!
(Ariel çıkar.)
Uyan canım kızım, uyan! Çok iyi uyudun. Uyan!

Miranda — Anlattığınız tuhaf hikâye ağırlık vermiş bana.

Prospero — Üstünden silkele gitsin! Hadi gel,
Gidip, sorduğumuz hiçbir şeye
Akıllı uslu cevap vermeyen
Şu kölem Caliban'ı görelim.

Miranda — Alçağın biri o efendim;
Yüzünü görmek istemiyorum.

Prospero — Ama onsuz da yapamayız.
Ateşimizi yakıyor, odunumuzu topluyor
Ve bir sürü işe yarıyor.
Hey, nerdesin! Köle! Caliban!
Seni tarla topağı! Konuşsana!

Caliban — *(içerden)*
İçerde daha odun var.

Prospero — Çık ortaya diyorum! Başka işler var sana.
Çık ortaya seni tosbağa! Hadisene!
(Su perisi kılığında Ariel girer.)
Harika benzemişsin. Benim marifetli Ariel'im,
Ver kulağını bana.

Ariel — Lordum, aynen yapılacak.

(Çıkar.)

Prospero — Seni zehirli köle; o uğursuz anandan
Şeytanın ta kendisi peydahlamıştı seni zaten!
Çıksana ortaya!

(Caliban girer.)

Caliban — O bahsettiğin anamın, pis kokulu bataklıklardan
Kuzgun tüyüyle sıyırıp topladığı uğursuz dumanlar
İkinizin de tepesine yağsın!
Dilerim günbatısı rüzgârına tutulursunuz da
Kabarmadık yeriniz kalmaz!

Prospero — Yaa; demek öyle; o halde bil ki,
Her yanın kasılacak bu gece,
Sancılardan soluğun tıkanacak; gece boyu,
Bütün kirpiler tepene üşüşecek;
Delik deşik edip arı peteğine döndürecekler seni;

Derine batan her diken öyle acıtacak ki,
Bir oğul dolusu arının sokması hiç kalacak yanında.

Caliban — Şurada yemeğimizi yiyecektik!
Bu ada annem Sycorax'tan bana kalmıştı;
Sen elimden aldın. Buraya ilk geldiğinde
Beni okşar, üstüme titrerdin;
Suda böğürtlen yıkar verirdin;
Gündüz ve gece yanan
Büyük ışığa ne denir, küçük ışığa ne denir, ([14])
Öğretirdin. Ben de seni sevmiştim;
Adada ne varsa göstermiştim sana:
Berrak pınarları, acı su çukurlarını,
Verimli ve çorak yerleri hep göstermiştim.
Göstermez olaydım! Sycorax'ın tüm afsunları,
Kurbağalar, böcekler, yarasalar üstüne yağsın.
Benden başka kulun yok burada;
Oysa ben, kendimin tek kralıydım. Ama şimdi,
Beni bu ahır gibi kaya deliğine tıktın,
Adanın başka hiçbir yerine bırakmıyorsun.

Prospero — Seni yalancı köle!
Sopadan anlarsın sen, iyilikten değil!
Çirkefliğine bakmadan, sana insanca davrandım;
Evladımın namusunu kirletmeye yeltendiğin güne kadar da
Kendi mağaramda barındırdım seni.

Caliban — Aah ah! Keşke becerebilseydim o işi!
Bana engel olmasaydın, bu adayı
Calibanlarla dolduracaktım.

Miranda — İğrenç köle,
Kötülükle öyle donanmışsın ki,
İyilik damgası tutmuyor üstünde.
Sana acımıştım; elimden geleni yapmıştım
Konuşturabilmek için seni;
Her saat yeni bir şey öğretmiştim.
Sen ki, vahşi yaratık,
Kendi söylediğini anlamazdın bir zamanlar;
Hayvanlar gibi geveler dururdun.
Aklındakini anlatabilesin diye
Kelimeler verdim ben sana.
Ama öğrendiklerin hep boşa gitti;
Öyle bir hainlik varmış ki soyunda,
İyilikten anlamadın bir türlü.

Bu yüzden de, bu kayaya kapatılmayı hak etmiştin;
Hatta hapisten çok fazlasına layıktın aslında.

Caliban — Tamam, bana konuşmayı öğrettin; peki kazancım ne?
Küfür etmesini biliyorum artık!
Kızıl veba çarpsın seni ([15])
Bana dilinizi öğrettiğin için!

Prospero — Seni cadaloz dölü, fırla çabuk!
Git bize yakacak getir; hadi, yürü;
Başka işin de var.
Omuz silkmek de ne oluyor, hain!
Eğer emrettiğim işi savsaklar
Ya da gönülsüz yapacak olursan,
Öyle bir işkence ederim ki sana,
Kocakarılar gibi her tarafın kasım kasım kasılır,
Tüm kemiklerin sızım sızım sızlar.
İnlerinde yatan vahşi hayvanlar bile
Böğürtünü duyduklarında korkudan ürperip
Titremekten alamaz kendilerini.

Caliban — Yok yok, ne olur yapma!
(Kendi kendine)
Karşı gelmesem iyi olacak. Büyüsü öyle güçlü ki,
Annemin tanrısı Setebos'u bile yıldırıp
Kendine kul edebilir.

Prospero — Yürü diyorum köle, hadi!

(Caliban çıkar.)
(Ferdinand ve, oynayıp şarkı söyleyerek (göze görünmeyen) Ariel girer.)
(Ariel'in şarkısı)

Gelin sarı kumlara hele,
Verin hepiniz el ele.
Hadi diz kırın ve öpüşün ki,
Vahşi dalgalar kessin sesini;
Bir oraya bir buraya atın ayağınızı,
Tatlı periler, söyleyin şarkımızı.
Dinle bak, dinle bak!
(içerden, çeşitli yönlerden sesler)
Hav hav!
(Ariel)
Bekçi köpekleri havlıyor.
(Çeşitli yönlerden sesler)

Hav hav.
(Ariel)
Dinle bak! İşte İşte
Ötüyor kibirli horoz.
Ü'ürü-üüü!

Ferdinand— Nerden geliyor bu müzik? Havadan mı, yerden mi?
Durdu şimdi. Ada tanrılarından biri
Eğleniyor herhalde. Ben sahilde oturmuş,
Denizde kaybolan babamın ardından ağlarken,
Suların üstünden gelip içime sokuldu bu müzik;
Tatlı nağmeleriyle hem azgın dalgaları,
Hem kederimi yatıştırdı. Ben de ardına düştüm;
Daha doğrusu, o beni peşinden sürükledi.
Ama şimdi kayboldu. Yok yok, işte yine başladı.
(Ariel'in şarkısı)
Tam beş kulaç dipte yatıyor baban;
Kemikleri şimdi mercan oluyor;
Bir çift inci artık gözlerinde duran;
Hiçbir parçası yok olmuyor;
Harika bir şeye dönüyor bence
Deniz değişiminden geçtikçe.
Su perileri saat başı çan çalıyor ona.
(Sahne dışından sesler)
Dan dan!
İşte ben duyuyorum bile, baksana!
(Sesler)
Dan dan!

Ferdinand— Boğulan babamdan söz ediyor sanki gerçekten!
Ölümlü işi olamaz bu;
Ses de dünyasal bir ses değil bence.
Şimdi de yukardan geliyor.

Prospero — Kaldır saçaklı perdelerini gözlerinin
Ve söyle bakalım ne görüyorsun şurada.

Miranda — O da ne? Cin mi, peri mi?
Tanrım, nasıl da bakınıyor etrafına!
İnanın efendim çok sevimli biri!
Ama peri herhalde, değil mi?

Prospero — Değil kızım: Bizim gibi yer, içer
Ve bizimkine benzer duyuları var.
Bu gördüğün delikanlı da parçalanan gemideydi.
Güzelliğin zararlı kurdu keder yüzünden

Biraz sarsılmış olmakla birlikte,
Oldukça yakışıklı denebilir.
Yoldaşlarını kaybetti de,
Onları bulmak için dolanıyor böyle.

Miranda — Bana kalırsa ilahi biri olmalı;
Çünkü yeryüzünde böyle soylu yaratık görmedim.

Prospero — *(Kendi kendine)*
Gördüğüm kadarıyla, tam tasarladığım gibi yürüyor.
Ey peri; harikasın peri!
Buna karşılık iki gün içinde bırakacağım seni.

Ferdinand— Bence bütün ezgiler
Bu tanrıçaya eşlik ediyor!
Naçizane sorabilir miyim size,
Bu adada mı yaşıyorsunuz?
Ve söyler misiniz bana,
Burada nasıl davranmalı?
Son olarak da, en önemli sorum:
Ey harika varlık,
Genç bir kız mı karşımda duran?

Miranda — Harika filan değil, bayım,
Tabii ki genç kız.

Ferdinand— Benim dilim! Tanrım!
Şimdi bu dilin konuşulduğu yerde olsaydım
Onu konuşanların en iyisi olacaktım.(16)

Prospero — Ne, en iyisi mi?
Napoli Kralı bu söylediğini duysaydı
Ne olurdun kimbilir?

Ferdinand— Şu anda neysem, o olurdum:
Sizin Napoli Kralı'ndan söz etmenize şaşan
Yapayalnız biri yani. Beni duyuyor aslında;
Bu yüzden akıyor gözyaşlarım. Napoli Kralı benim.
Babam Kral'ın parçalanan gemide olduğunu
O andan beri yaşı dinmeyen şu gözlerimle gördüm.

Miranda — Ah, ne kadar acı!

Ferdinand— Evet, doğrusu bu; üstelik tüm öteki lordlarla birlikte;
Milano Dükü ve yürekli oğlu da aralarındaydı.

Prospero — *(Kendi, kendine)*
Eğer şimdi zamanı olsaydı,

Milano Dükü'yle, daha da yürekli kızı gösterirdi sana [17]
Nasıl yanıldığını. İlk görüşte göz göze geldiler.
Zarif Ariel, bunun için salıvereceğim seni.
(Ferdinand'a)
Bir dakika, sayın bayım.
Sanırım biraz yanılıyorsunuz. Bir dakika...

Miranda — Niye böyle kaba konuşuyor ki babam?
Hayatımda gördüğüm üçüncü erkek bu;
Üstelik beni duygulandıran ilk erkek.
Babam biraz acısa da ona,
Benim gözlerimle baksa keşke.

Ferdinand— Ah, eğer evli değilsen
Ve gönlünde kimse yoksa,
Napoli Kraliçesi yapmak isterim seni.

Prospero — Durun bakalım bayım, beni dinleyin.
(Kendi kendine)
İkisi de birbirine tutuldu.
Ama iş fazla hızlı gidiyor;
Araya biraz engel koyalım.
Malum, kolay kazanılan ödülü
Hafife alır insanoğlu.
(Ferdinand'a)
Bir dakika; önce beni dinle! Bakıyorum
Senin olmayan bir unvana konmak niyetindesin;
Bu adaya da, o unvanı sahibinden,
Yani benden çalmak için casus olarak gelmişsin.

Ferdinand— Yoo, şerefim üstüne yemin ederim!

Miranda — Bunun gibi bir mabette kötü şey barınamaz.
Kötü ruhun böyle barınağı olsa
İyi şeyler de orada kalmaya can atardı.

Prospero — Benimle gel.
(Miranda'ya)
Onun adına konuşma. Hainin biri o.
(Ferdinand'a)
Gel! Ayaklarını boynuna bağlayacağım.
Deniz suyu içeceksin. Dere midyesi, çürümüş ot kökü,
Palamut beşiği kabuklar yiyeceksin. Gel!

Ferdinand— Hayır!
Düşmanım benden güçlü olmadıkça
Bu muameleye boyun eğmeye niyetim yok!

(Kılıcını çeker. Ancak Prospero'nun büyüsüyle yerinden kımıldayamaz.)

Miranda — Ne olur babacığım, onu incitme.
Kibar biri o, korkulacak yanı yok.

Prospero — Ne o, şimdi de kendi ayağım
Hoca mı kesildi başıma?(18)
Yerine koy kılıcını hain!
Vicdanında o suçun ağırlığı varken,
Vuramayacak olduktan sonra
Gösteri yapmayı bırak.
Hadi, indir gardını!
Çünkü istediğim anda
Şu sopayla alıveririm o silahı aşağı.

Miranda — Ne olur baba, yapma!

Prospero — Çekil! Asılma elbiseme!

Miranda — Acıyın efendim; ben ona kefil olurum.

Prospero — Sus! Azar işitmek istemiyorsan,
Hatta, senden nefret etmemi istemiyorsan,
Bir kelime daha söyleme!
Bir sahtekârı savunuyorsun öyle mi?
Kes diyorum!
Topu topu bir bunu gördün bir de Caliban'ı;
Ama onun gibi başka kimse yok sanıyorsun.
Zavallı budala! İnsanların çoğuna kıyasla
Bu da bir Caliban aslında
Ve herkes melek kalır bunun yanında.

Miranda — O halde benim zevklerim çok sadeymiş.
Daha yakışıklı bir erkek bulma hevesinde değilim.

Prospero — *(Ferdinand'a)*
Hadi, direnmeyi bırak!
Kasların bebeklik çağındaki gibi yine,
Güç yok şimdi hiçbirinde.

Ferdinand— Öyle gerçekten.
Rüyada gibi, duyularım kıskıvrak bağlandı sanki.
Hiçbir şeyin önemi yok artık aslında;
Babamı kaybetmişim, gücüm kuvvetim gitmiş,
Dostlarım felakete uğramış,
Şu adam beni kıskıvrak bağlamış,
Tehditler savurup duruyormuş;

Hiçbiri umurumda değil;
Yeter ki hapsedildiğim yerden
Şu kızı günde bir kez görebileyim.
Dünyanın gerisi özgür insanlara kalsın;
Bu zindandaki yerim bana yeter.

Prospero — *(Kendi kendine)*
İşe yaradı.
(Ferdinand'a)
Benimle gel.
(Ariel'e)
Yamansın Ariel! İyi iş yaptın.
Hadi şimdi; öteki işlerine geçelim.

Miranda — Konuşmasına bakıp ümitsizliğe kapılmayın bayım,
Babam aslında daha iyi huyludur;
Bu davranışı olağan değil.

Prospero — *(Ariel'e)*
Dağlarda esen rüzgârlar kadar özgür olacaksın;
Yeter ki emirlerimi olduğu gibi yerine getir.

Ariel — Aynen yerine gelecek.

Prospero — *(Ferdinand'a)*

Hadi, düş peşime.

(Miranda'ya)

Onun adına konuşma!

(Çıkarlar.)

İKİNCİ PERDE

Birinci Sahne

(Adada başka bir yer. Alonso, Sebastian, Antonio, Gonzalo, Adrian, Francisco ve ötekiler girer.)

Gonzalo — Ne olur efendim, neşelenin biraz.
Aslında siz de biz de sevinmeliyiz;
Çünkü, nasıl kurtulduğumuzu düşünürsek,
Kayıplarımız hiç sayılır.
Herkesin başına gelebilir böyle şey:
Her gün bir gemicinin karısı,
Bir ticaret gemisinin kaptanı veya sahibi
Aynı acıya katlanmak zorunda.
Kurtuluşumuza gelince, doğrusu mucizeydi;
Bu şans ancak milyonda bir kişiye nasip olur.
Bu nedenle, efendim, felaketimizle tesellimizi
Birer kefeye koyup değerlendirmek en iyisi.

Alonso — Lütfen, yeter artık.

Sebastian— *(Antonio'ya)* Teselliye karnı tok.

Antonio — *(Sebastian'a)* Ama adamın da vaazı bırakmaya niyeti yok.

Sebastian— (*Antonio'ya)* Bak bak, zekâsının saatini kuruyor; birazdan çaldıracak.

Gonzalo — Efendim...

Sebastian— *(Antonio'ya)* Bu bir. Say.

Gonzalo — Kapımıza vuran her derdi içeri alırsak...

Sebastian— Köşeyi döneriz.

Gonzalo — Düşündüğünüzden daha isabetli konuştunuz:
Evet, öteki dünya köşesini.

Sebastian— Siz de düşündüğümden daha ustaca çevirdiniz sözü.

Gonzalo — Bu nedenle Lordum...

Antonio — Vay canına, adam lafına amma savurgan ha! (19)

Alonso — Lütfen kesin artık.

Gonzalo — Tamam, bitti zaten. Ancak...

Sebastian— Konuşmadan duramıyor.

Antonio — Önce hangisi ötecek, bahse girelim; o mu, Adrian mı?
Sebastian— Kart horoz.
Antonio — Toy horoz.
Sebastian— Oldu. Nesine?
Antonio — Kahkahasına.
Sebastian— Tamam.
Adrian — Bu ada çöl gibi görünse de...
Antonio — Ha ha ha!
Sebastian— Kazandın.
Adrian — Issız ve yaşanmaz görünse de...
Sebastian— Aslında...
Adrian — Aslında...
Antonio — Kaçmazdı.
Adrian — Tatlı, yumuşak, hoş bir havası var gibi.
Antonio — Tıpkı böyle bir kız tanımıştım.
Sebastian— Ne kızmış! Tarif de çok bilimseldi ama!
Adrian — Havanın tatlı soluğunu hissediyor insan.
Sebastian— Akciğerleri de var, hem de çürümüş!
Antonio — Bataklık kokusu üfürüyor.
Gonzalo — Tam yaşanacak yer burası.
Antonio — Evet de, sağ kalabilirsek.
Sebastian— Görünüşe göre, pek kolay değil.
Gonzalo — Otlar nasıl canlı ve diri! Ne kadar da yeşil!
Antonio — Her yer ne kadar da boz!
Sebastian— Ve nasıl da dikkati çekiyor göz göz yeşil.
Antonio — Adamın gözünden de bir şey kaçmıyor.
Sebastian— Evet, gerçeğin dışında.
Gonzalo — Ancak, asıl ender görülen, ki gerçekten neredeyse inanılmaz bir şey...
Sebastian— Evet, ender görülen çok şey gibi.

Gonzalo — Giysilerimiz, yani denizde sırılsıklam oldukları halde, her nasılsa yine de canlı ve parlak. Tuzlu suyla lekelenmiş gibi değil de, yeni boyanmış gibi sanki.

Antonio — Ceplerinden biri konuşabilseydi, yalanını yüzüne vurmaz mıydı?

Sebastian— Vururdu; ya da çaktırmadan kanıtı cebe indirip iç ediverirdi.

Gonzalo — Bence giysilerimiz daha yepyeni; hatta onları Afrika'da, Tunus Kralı'nın kibar kızı Claribel'in düğününde giydiğimiz günkü kadar yeni.

Sebastian— Ne hoş düğündü! Dönüşümüz de harika oldu doğrusu!

Adrian — Tunus Tunus olalı bu Kraliçe kadar güzel birini görmemişti.

Gonzalo — Yani, Dul Dido'nun zamanından beri.

Antonio — Dul mu? Hadi canım sen de! Dul da nereden çıktı? Dul Dido! (21)

Sebastian— Ne yani, Dul Aeneas da diyebilirdi. Ne var şimdi bunda?

Adrian — Dul Dido mu dedin? Biraz kafam karıştı. Dido Kartacalıydı benim bildiğim, Tunuslu değil.

Gonzalo — Bu Tunus, Kartaca'ydı bayım.

Adrian — Kartaca mı?

Gonzalo — Emin olun Kartaca'ydı.

Antonio — Tılsımlı arpten daha etkili sözleri. (22)

Sebastian— Hem duvarları hem de evleri dikti bu.

Antonio — Şimdi hangi olmaz şeyi oldurmanın bir yolunu bulacak acaba?

Sebastian— Bence bu adayı cebine atıp memlekete götürecek ve elma diye oğluna verecek.

Antonio — Çekirdeklerini de denize ekip başka adalar çıkaracak.

Gonzalo — Tabii!

Antonio — Ne demezsin!

Gonzalo — Bakın, diyorduk ki, Tunus'ta kızınızın düğününde ne kadar yeniyse giysilerimiz, şimdi de o kadar yeni; hani şimdi Kraliçe olan kızınızın.

Antonio — Üstelik Tunus'un görüp göreceği en muhteşem Kraliçe.

Sebastian— Yalnız, dul Dido hariç, müsaadenizle!

Antonio — Dul Dido mu? Ha evet, Dul Dido!

Gonzalo — Şimdi şu cepkenim ilk günkü kadar yeni değil mi, ha? Yani, nerdeyse.

Antonio — Hah, "nerdeyse" deyince oldu.

Gonzalo — Kızınızın düğününde giydiğim günü kastediyorum.

Alonso — Duyularım bu sözlere çoktan doydu, ama sen hâlâ
Kulaklarıma tıkıştırıp duruyorsun onları.
Kızımı orada evlendirmez olaydım keşke!
Çünkü, oradan dönüşte oğlumu kaybettim;
Aslında kızımı da kaybettim sayılır,
Çünkü o kadar uzak düştü ki şimdi İtalya'dan,
Onu bir daha göreceğimi hiç sanmam.
Ah evladım benim, Napoli ve Milano veliahtı;
Hangi acayip balığa yem oldun kimbilir?

Francisco — Efendim, belki de yaşıyordur.
Ben gördüğümde vargücüyle mücadele ediyordu,
Dalgaların sırtına binmişti.
Düşmanca saldıran suları yanlara savurarak
Üstte kalmayı başarıyor,
Önünde kabaran en yüksek dalgayı bile göğüslüyordu.
Başını yılmadan azgın dalgaların üstünde tutuyor,
Güçlü kollarını kürek gibi kullanıp
Attığı yaman kulaçlarla sahile doğru yol alıyordu.
Sahil de sanki, kolaylık olsun diye eğilir gibi,
Dalgalarla aşınmış temelini biraz daha aşağı çekiyordu.
Bence mutlaka sağ salim karaya çıkmıştır.

Alonso — Yok yok, gitti artık o.

Sebastian— Bu büyük kaybın sorumlusu sizsiniz efendim:
Kızınız gibi bir nimeti Avrupa'ya bahşetmektense,
Onu salıverip bir Afrikalıya gitmesine göz yumdunuz.
Böylece, hiç değilse gözünüzden uzak oldu; yani,
Gözünüzün üzüntüden yaşarıp durmasına şaşmamalı.

Alonso — Lütfen susun.

Sebastian— Bunu yapmayın diye hepimiz önünüzde diz çöküp
Size yalvardık. Zavallı kız, kendi de,
Gönülsüzlük ve itaat duygusu arasında bocalıyor,
Hangi yönde karar versin bilemiyordu bir türlü.
Korkarım oğlunuzu sonsuza dek kaybettik.
Sonuçta Milano ve Napoli'de o kadar insan dul kaldı ki,

Sağ kalanlar onlara teselli vermeye yetmeyecek.
Kusur da sizde.

Alonso — Ama en büyük kayıp da bende.

Gonzalo — Lordum Sebastian,
Sözleriniz doğru, ama nezaket sınırını biraz aşıyor,
Zaman seçimi de yanlış. Yaraya merhem süreceğinize,
Deşiyorsunuz siz onu.

Sebastian— Çok doğru.

Antonio — Tam bir doktor!

Gonzalo — Sizin yüzünüz bulutlanınca
Hepimizin de havası bozuluyor, sayın efendim.

Sebastian— Hava mı, bozuluyor ha?

Antonio — Fena bozuluyor.

Gonzalo — Lordum, bu adanın sorumluluğu bende olsa...

Antonio — Her yerine ısırgan tohumu ekerdi.

Sebastian— Ya da, labadayla ebegümeci.

Gonzalo — Buranın kralı olsam ne yapardım acaba?

Sebastian— Şarap bulamayınca ayyaşlıktan kurtulurdun.

Gonzalo — İdeal devletimde her şeyi ters uygulardım;
Her türlü ticareti yasaklardım;
Yargıç filan olmazdı;
Okuryazarlık bilinmezdi; zengin, yoksul,
Uşaklık kalkardı; sözleşme, miras,
Arazi sınırı, çit, tarım, bağ bahçe olmazdı;
Madene, buğdaya, şaraba, yağa gerek kalmazdı;
Kimse çalışmazdı; herkes aylak olurdu,
Kadın erkek, herkes; ama saf ve temiz olurdu;
Hükümdarlık olmazdı.

Sebastian— Hani kral olmak istiyordu!

Antonio — Devletinin kuyruğu başını unuttu.

Gonzalo — İnsana gerekli olan her şeyi doğa üretirdi,
Tersiz, zahmetsiz. İhanet, cinayet,
Kılıç, kargı, hançer, top tüfek
Gibisine gerek olmazdı. Her şeyi doğa üretirdi,
Kendiliğinden; bol bol, istediğin kadar;
Her türlü yiyecek bulurdu günahsız kullarım.

Sebastian— Kullar arasında evlilik yok mu?

Antonio — Yok yahu, herkes aylak: Fahişelerle serseriler.

Gonzalo — Öyle mükemmel yönetirdim ki efendim,
Altın çağı kat kat aşardım.

Sebastian— Tanrı Majestelerini korusun!

Antonio — Gonzalo çok yaşa!

Gonzalo — Sonra... dinliyor musunuz efendim?

Alonso — Lütfen yeter artık. Hepsi boş söylediklerinin.

Gonzalo — Ekselansları çok haklı; şu beylere fırsat çıksın diye yapıyorum: O kadar duyarlı ve işgüzar ki akciğerleri, boş şeylere bile gülerler hep.

Antonio — Biz sana gülüyorduk.

Gonzalo — Şapşallıkta size kıyasla ben hiç sayılırım; onun için hiçe gülmeye devam edin siz.

Antonio — Müthiş bir darbeydi bu!

Sebastian— Yazık ki kılıcın kör ağzı rastladı.

Gonzalo — İkiniz de çetin cevizsiniz doğrusu. Yani gökteki ay bile beş hafta süreyle değişmeden dünya çevresinde dönecek olsa, yörüngesinden çekip alırdınız onu.

(Ağır tören müziği çalarak (ötekilere görünmez olan) Ariel girer.)

Sebastian— Alır, sonra da ışığında kuş avına çıkardık.

Antonio — Bize kızmadınız ama değil mi, Sayın Lordum?

Gonzalo — Yok yok, merak etmeyin; böyle ufak şeylere kolay kolay sinirlenmem. Uyumadan önce biraz gülmeye ne dersiniz? Bana çok ağırlık bastı.

Antonio — Hadi o zaman siz uyumanıza bakın; işte gülüyoruz; oldu mu?

(Alonso, Sebastian ve Antonio dışında herkes uyur.)

Alonso — Şu işe bak, herkes uyumuş bile!
Keşke gözlerim kapandığında düşüncelerim de kararabilse;
Galiba kapanıyorlar çünkü.

Sebastian— Uyku hazır gelmişken bence karşı koymayın.
Hüznün ziyaretine kolay kolay gitmez çünkü;
Ama gittiğinde huzur verir.

Antonio — Siz dinlenirken biz ikimiz nöbet tutar,

Sizi koruruz efendim.

Alonso — Sağ olun. Hayret, nasıl ağırlık çöktü!

(Alonso uyur. Ariel çıkar.)

Sebastian— Hepsine böyle uyku bastırması ne tuhaf değil mi?

Antonio — Buranın havasından olsa gerek.

Sebastian— Bizim göz kapaklarımız niye ağırlanmıyor peki?
Benim hiç uykum varmış gibi değil.

Antonio — Benim de. Dipdiri hissediyorum kendimi.
Sanki anlaşmış gibi hep birlikte yıkılıverdiler.
Yıldırım çarpmış gibi düştüler. Peki ya...
Hey yahu Sebastian... Peki şimdi... Hayır hayır.
Ama sanki yüzünden okuyorum bile ne olduğunu.
İşte fırsat karşında;
Başına inen tacı hayalimde görebiliyorum.

Sebastian— Ne? Uyanık mısın sen?

Antonio — Konuştuğumu duymuyor musun?

Sebastian— Duyuyorum, ama kesin
Uyku dili bu;
Uykunda konuşuyorsun sen.
Ne demiştin ha?
Tuhaf bir uyuklama bu:
Gözlerin ardına kadar açık uyuyorsun.
Ayaktasın, konuşuyorsun, kımıldıyorsun,
Ama yine de derin uykudasın.

Antonio — Soylu Sebastian,
Uykuda olan, hatta ölüm döşeğinde yatan
Senin kısmetin aslında.
Sen uyanıksın ama gözlerin kapalı.

Sebastian— Sen de açıkça horluyorsun;
Ama anlamlı bir horlama bu.

Antonio — Her zamankinden çok daha ciddiyim ben.
Bence sen de öyle olmalısın.
Bunu yaptın mı üç misli büyüyeceksin.

Sebastian— Duran suyum ben şimdi. [(23)]

Antonio — Ben sana yükselmesini öğretirim.

Sebastian— İyi bari; çekilmesini de

Doğuştan gelme miskinliğim öğretiyor çünkü. (24)

Antonio — İşi şakaya vururken,
Ne kadar isabetli bir şey söylediğini bilsen!
Bir bilsen, alçak gönüllülük edeyim derken
Yüce konumunu nasıl vurguladığını! (25)
Aslında, "çekilen" insanlar, çoğu zaman
Kendi korku ve miskinlikleri yüzünden
Dipte kalmaya mahkûmdurlar.

Sebastian— Lütfen devam et;
Gözlerindeki ifadeye ve yanaklarındaki renge bakılırsa
Bir şey demek istiyorsun.
Aklındaki neyse, doğum sancısı çektiriyor sana.

Antonio — Peki öyleyse:
Şu belleği zayıf lord var ya,
Toprağa verildikten sonra da
Belleklerde o denli az kalacak olan şu lord,
Oğlunun hayatta olduğuna Kralı nerdeyse inandıracaktı
(İnandırmak için yaratılmış çünkü; işi bu).
Ama, şurada uyuyan adamın yüzmekte olduğu nasıl mümkün değilse,
Onun da boğulmamış olması mümkün değil.

Sebastian— Benim de hiç ümidim yok;
Boğulmamış olamaz.

Antonio — Ah, o ümitsizlikte
Ne büyük ümitler olabilir aslında!
O yönde ümit yok demek,
Öbür yönde öyle yüce bir ümit var demektir ki,
İhtiras bile ondan ötesini göremez artık. (26)
Ferdinand'ın boğulduğunu kabul ediyor musun?

Sebastian— O artık yok.

Antonio — O halde söyle bakalım;
Napoli tahtının sıradaki varisi kim?

Sebastian— Claribel.

Antonio — Yani, dünyanın öbür ucunda yaşayan Tunus Kraliçesi;
Güneşi ulak diye tutmadıktan sonra
— Aydaki adam biraz yavaş kalır -
Yeni doğmuş çenelerde bıçağa gelecek tüy bitmeden (27)
Napoli'den haber alamayacak olan Kraliçe.
Onu ziyaretten dönerken hepimizi deniz yuttu baksana.

Sonra da içimizden bir kısmını geri çıkardı.
Geçmiş, artık yeni bir oyunun önsözü sayılır;
Bu oyunda rol almak da seninle bana kısmetmiş.

Sebastian— Bu da ne demek oluyor? Ne diyorsun sen?
Doğru: Ağabeyimin kızı Tunus Kraliçesi;
Napoli tahtının da varisi;
Bu iki ülke arasında biraz mesafe olduğu da doğru...

Antonio — Evet; üstelik de her karışı,
"Acaba bu Claribel nasıl edecek de,
Bizi aşıp Napoli'ye geri dönecek? İyisi mi,
Sen Tunus'ta kal ve bırak Sebastian uyansın!"
Diye haykıran bir mesafe!
Diyelim ki şunlar ölmüş yatıyor olsun;
Şimdikinden daha kötü durumda olmazlardı.
Napoli'yi, şurada uyuyan kişi kadar
İyi yönetecek biri var. Şu Gonzalo kadar
Çok ve boş konuşacak lordlar da bol.
Bunlar gibi laklak etmeyi
Kargalara bile öğretirim ben.
Ah, benimle aynı kafada olsan;
Yükselmen için şu uykudan âlâsı olamazdı!
Beni anlıyor musun?

Sebastian— Sanırım evet.

Antonio — Peki, kısmetin bu kadar yakın oluşuna ne diyorsun?

Sebastian— Hatırladığıma göre,
Sen de kardeşin Prospero'nun yerine geçmiştin.

Antonio — Doğru.
Bak giysilerim nasıl güzel oturuyor üstüme;
Eskisinden çok daha iyi.
Kardeşimin uşakları o zamanlar benim ayarımdı;
Şimdi ise hepsi benim adamlarım.

Sebastian— Peki ama vicdanın...

Antonio — Nerede bulunur bu vicdan dediğin?
Topuğumda nasır olsaydı, terliğimi giyerdim;
Ama böyle bir ilahi varlık hissetmiyorum içimde.
Milano Dükü'yle aramda, her biri bir buz parçası
Yirmi vicdan birden olsa ve hepsi eriyip aksa,
Yine rahatsız etmezdi beni!
İşte şurada yatıyor kardeşin.
Eğer şu anda göründüğü gibi - yani ölmüş - olsaydı,

Üzerinde yattığı topraktan farkı olmayacaktı.
Aslında, şu elimdeki uysal çeliğin ucuyla,
Onu sonsuza dek döşeğinde yatırabilirim.
Bu arada sen de, aynı şeyi yaparak,
Her davranışımıza bir kulp bulan
Şu geçkin et parçası Bay Çıtkırıldım'ın gözlerini
Bir daha açamayacağı gibi kapatabilirsin.
Ötekilere gelince; kedi önüne konan sütü nasıl içerse,
Onlar da öyle kabullenir anlatacaklarımızı.
Merak etme, biz ne yapmayı uygun görürsek,
"Tam zamanıydı diyeceklerdir."

Sebastian— Senin durumun bana emsal olacak sevgili dostum.
Milano'yu sen nasıl ele geçirdiysen,
Napoli de öyle benim olacak. Çek kılıcını.
Tek bir darbeyle ödediğin haraçtan kurtulacak
Ve ben Kral'ın sevgisini kazanacaksın.

Antonio — Birlikte çekelim.
Ben kolumu kaldırdığımda sen de kaldır
Ve Gonzalo'nun üzerine indirelim.

(Kılıçlarını çekerler.)

Sebastian— Yalnız, bir dakika!

(Antonio'yu konuşmak üzere kenara çeker. Ariel (görünmez olarak) müzik ve şarkıyla girer.)

Ariel — Efendim-sanatını kullandı
Ve sen dostunun tehlikede olduğunu gördü;
Herkes hayatta kalsın
Ve planları suya düşmesin diye beni gönderdi.
(Ariel, Gonzalo'nun kulağına eğilerek şarkı söyler.)
Sen horul horul uyurken burada
Kuyunu kazıyor hainler yanında
Hem de göz göre göre, inan.
Eğer canını seviyorsan,
Aç gözünü şimdi hemen;
Uyan artık, hadi uyan.

Antonio — O halde hemen bitirelim işi.

Gonzalo — *(Uyanır ve Alonso'yu da uyandırır.)*
Aman Tanrım! Melekler Kral'ı korusun!

(Ötekiler de uyanır.)

Alonso — Ne var? Ne oldu? Hey, uyanın!

Kılıçlarınız niye çekilmiş?
Yüzünüzdeki bu korkunç ifade neden?

Gonzalo — Ne oluyor?

Sebastian— Siz dinlenirken biz burada nöbet tutuyorduk;
Birden müthiş bir böğürme duyduk;
Sanki boğa; daha doğrusu aslan sesine benziyordu.
Sizi uyandırmadı mı?
Korkunç bir sesti benim kulaklarıma gelen.

Alonso — Ben bir şey duymadım.

Antonio — Oo, bir canavar duysa o gümbürtüyü ödü patlardı;
Yer gök sarsılmıştı. Bence kesin,
Koca bir aslan sürüsünün kükreme sesiydi.

Alonso — Sen duydun mu Gonzalo?

Gonzalo — Vallahi, efendim, ben bir mırıldanma duydum,
Tuhaf bir mırıldanma; ona uyandım.
Sizi sarstım ve seslendim. Gözümü açtığımda,
Kılıçlarını çekilmiş gördüm. Bir gürültü vardı,
Bu kesin. Bence çok dikkatli olalım;
Hatta, en iyisi buradan gidelim.
Herkes kılıcını çeksin.

Alonso — Hadi sen öne düş;
Zavallı oğlumu aramaya devam edelim.

Gonzalo — Tanrı onu bu canavarlardan korusun;
Çünkü bence o da mutlaka bu adada bir yerlerde.

Alonso — Yol göster.

Ariel — Efendim Prospero ne yaptığımı bilecek.
Hadi bakalım Kral, sen rahat rahat oğlunu ara.

(Çıkarlar.)

İkinci Sahne

(Adanın bir başka köşesi. Bir yük odun taşıyarak Caliban girer. Uzakta gökgürültüsü duyulur.)

Caliban — Güneşin bataklıktan, pislikten, düzlükten çektiği
Ne kadar mikrop varsa Prospero'nun tepesine yağsın;
Karış karış hastalık bulaştırsın herife.
Cinleri beni duyuyordur mutlaka,
Ama içimden geleni söylemezsem çatlarım.
Neyse ki emrindeki cinler, onun sözü olmadan
Ne çimdirir beni, ne hortlaklarla korkutur,
Ya da çamurun içine atar, ya da karanlıkta
Meşale gibi orada burada parlayıp yolumu kaybettirir.
Ama en ufak bir bahanede başıma üşüşürler;
Bazen maymunlar gibi sırıtıp bağrışırlar;
Sonra da ısırırlar; bazen kirpi olup,
Ayaklarımın altına yuvarlanır,
Dikenlerini tabanlarıma batırırlar.
Bazen yılanlar kuşatır her yanımı,
Çatal dilleriyle tıslayıp aklımı kaçırtırlar.
(Trinculo girer.)
Hiii, işte işte!
Onun cinlerinden biri bu;
Odun getirirken ağırdan alıyorum diye
Bana eziyet etmeye geldi.
En iyisi şuraya yatalım.
Belki de beni görmez.
(Yere uzanır.)

Trinculo — Burada rüzgârı kesecek ne ot var ne çalı. Üstelik yine fırtına geliyor galiba. Ezgisini duyuyorum rüzgârda. İşte şu kara bulut, şu kocaman olanı çürümüş bir şarap tulumuna benziyor. Her an patlayıp içinde ne varsa aşağı boşaltabilir. Yine gök gürlemeye başlarsa kafamı sokacak bir yer bile yok. Şu bulut bir delinirse kovayla boşanır yağmur bence. Bu da ne yahu? İnsan mı balık mı? Ölü mü diri mi? Balık bu; balık gibi kokuyor; çok bayatlamış balık kokusu bu; hmmm, bugün çıkmış levrek sayılmaz pek. Acayip bir balık! Geçmişte olduğum gibi şimdi İngiltere'de olsam ve bu balığın resmini yaptırsam, şapşal tatilcilere gösterir her birinden rahatça bir gümüş alırdım. Bu canavar servet kazandırırdı insana orada; aslında her türlü acayip hayvan servet kazandırır bu ülkede. Topal bir dilenciye yardım olsun diye bir kuruş vermezler, ama ölü bir Hintli görmek için on

kuruş harcamaktan çekinmezler. İnsan bacaklı! Yüzgeçleri de kola benziyor. *(Caliban'a dokunur.)* Vay canına, bu sıcak be! Fikrimi değiştirdim. Yani, artık aynı fikirde değilim. Balık filan değil bu. Adanın yerlisi. Daha yeni yıldırım çarpmış herhalde. *(Gök gürültüsü.)* Hay Allah, yine fırtına geliyor. Şunun paltosunun altına sığınayım bari. Başka da sığınacak yer yok zaten. Sefalet tuhaf yatak yoldaşları kazandırıyor insana. Fırtına'nın son artıkları da geçene kadar şuraya sokulmalı.

(Caliban'ın paltosunun altına sokulur. Elinde bir şişeyle, şarkı söyleyerek Stephano girer.)

Stephano— Bitti artık, çıkmam denize bir daha;
Karada ölmek niyetim, işte tam burada.
Amma berbat bir şarkı ha! Cenazeye bire bir. Neyse, biz keyfimize bakalım.
(Elindeki şişeden içer.)
Kaptan, güverteci, lostromo ve ben;
Bir de topçuyla yamağı,
Moll, Meg, Marion ve Margery'ye vurulduk gönülden;
Oysa Kate'e yüz veren çıkmadı.
Sivri mi sivriydi dili çünkü;
"Çek arabanı!" der geçerdi denizci gördü mü.
Ziftle katranın kokusuna hiç gelemezdi;
Ama kaşınan yerini kaşıyan terziyse, ses etmezdi.
İyisi mi çocuklar, hadi bizler denize;
Aslında bu da berbat bir şarkı; neyse, biz keyfimize bakalım.
(İçer.)

Caliban — Ne olur yapmayın, acıyın bana!

Stephano— Hey, ne oluyor? Cinler mi bastı burayı? Bu vahşilerle Hintliler de ne arıyor burada? Hokkabazlık gösterisi mi var? Boğulmaktan yeni kurtulan adam sizin dört bacağınızdan korkacak değil herhalde. Ne demişler: "Adamın iyisi, dört ayakla üstüne gelseler kımıldamaz yerinden!" Ve Stephano burun deliklerinden soludukça[28] da söylemeye devam edecekler bu lafı.

Caliban — İşte cinler eziyet ediyor bana; aah!

Stephano— Adada yaşayan dört ayaklı bir canavar bu. Bence üşütmüş. Dilimizi nasıl öğrenmiş acaba? Onu rahatlatacak bir şeyler vereyim bari; belki iyi gelir, iyileştirip terbiye edebilirsem; bir de Napoli'ye götürebilirsem, ayağı sığır derisi görmüş her imparatora en âlâsından hediye olur. [29]

Caliban — Ne olur acı bana; incitme beni. Odunu hemen getiriyorum.

Stephano— Nöbet geçiriyor; onun için konuşması bilgelik örneği sayılmaz. Şu şişeden bir tattıralım bakalım. Daha önce hiç şarap içmediy-se, nöbetine iyi gelir. Onu iyileştirip ehlileştirebilirsem; karşılığında fazla bir şey istemem; ama onu almak isteyen bedelini öder, hem de son kuruşuna kadar!

Caliban — Daha bir şey yapmadın bana;
Ama tireyişine bakılırsa, yapacaksın.
Prospero işlemeye başladı bile seni.

Stephano— Gel bakayım buraya; hadi aç ağzını. Şunu içtin mi dilin çözülür, kedi. [30] Aç ağzını; titremeni silkeler bu; bana güven sen, hiç merak etme. *(Caliban'a içki verir.)* Dost dediğin böyle zamanda belli olur. Hadi bakalım, bir daha aç şu çenelerini.

Trinculo — Bu ses yabancı değil. Bu ses - ama o boğuldu. Cin bunlar! Ah, imdat!

Stephano— Dört bacak ve çift ses! Çok harika bir canavar bu. Ön sesi güzel sözler söylemek için; arka sesi ise sövüp saymak için. Şişedeki şarabın hepsini feda etmek gerekse de bunu iyileştirmek şart oldu. Al bakalım. *(içki verir.)* Amin! Biraz da öbür ağzına verelim.

Trinculo — Stephano!

Stephano— Öteki ağzın bana seslendi! Aman yarabbi! Şeytan bu, canavar filan değil! Uzun kaşığım olmadığına göre, duramam şeytanın yanında. [31]

Trinculo — Stephano! Stephano'ysan dokun bana ve bir şey söyle. Ben Trinculo'yum. Korkma; yakın dostun Trinculo.

Stephano— Sen Trinculo'ysan çık dışarı. Şu minik bacakları çekelim bakalım. Evet, Trinculo'dan başkasının olamaz bu bacaklar. *(Caliban'ın paltosunun altından Trinculo'yu çeker.)* Tamam, Trinculo'nun ta kendisi! Nasıl oldu da bu aptal canavarın boku oldun? Her oturuşta Trinculo mu çıkarıyor yaratık?

Trinculo — Ben de adamı yıldırım çarptı sanmıştım. Sen boğulmamış mıydın yahu Stephano? İnşallah boğulmamışsındır! Fırtına geçti mi? Korkudan bu canavarın paltosunun altına saklanmıştım. Yaşıyorsun değil mi Stephano'cuğum? Şu işe bak; iki Napolili kurtuluyor!

Stephano— Beni döndürüp durma be; midem berbat zaten!

Caliban — *(Kendi kendine)*
Bunlar cin değilse, iyi yaratıklara benziyor.
Şu muhteşem bir ilah;
Yanında da tanrısal bir içki taşıyor.

Önünde diz çökerim ben onun.

Stephano— Nasıl kurtuldun yahu? Buraya nasıl geldin? Şu şişe üzerine yemin et, nasıl geldin buraya? Ben bu şişe üzerine yemin ediyorum: Gemicilerin denize attığı bir şarap fıçısının üstüne çıkıp kurtuldum.

Caliban — O şişe üzerine yemin ediyorum, sana kul olmaya hazırım; bana içirdiğin içki dünyasal değil çünkü.

Stephano— Al bakalım; bunun üzerine yemin et, nasıl kurtuldun.

Trinculo — Ördek gibi yüzüp kıyıya çıktım yahu! Sana yemin, ördek gibi yüzerim ben.

Stephano— Hadi o zaman, öp şu kitabı. *(İçki verir.)*
Ördek gibi yüzsen de, aslında biraz kazlık var sende.

Trinculo — Öf be Stephano; daha var mı bundan?

Stephano— Tam bir fıçı evladım; deniz kıyısında, bir kaya oyuğundaki mahzenime sakladım. Ne haber zirzop? Üşümen geçti mi?

Caliban — Sen gökten indin değil mi?

Stephano— Hayır, aydan indim; inan bana. Hani aydaki adam (32) var ya; bir zamanlar o bendim.

Caliban — Evet, seni görmüştüm ayda ve sana tapıyorum.
Hanımım seni, köpeğini ve çalını göstermişti bana.

Stephano— Hadi gel, yemin et; öp kitabı. Birazdan gene doldururum ben onu. Yemin et.

(Caliban içer.)

Trinculo — Vay canına, amma aklı kıt canavarmış bu be! Düşünsene şundan korktuğumu! Pek sümsük bir canavar hem de! Allah için iyi çektin haa, canavar efendi!

Caliban — Adanın bereketli köşelerini karış karış gösteririm sana;
Ayağını öpeyim, ne olur benim ilahım ol!

Trinculo — Vay anasına, çok adi ve ayyaş bir canavar bu. Bana kalırsa, ilahı uykuya daldığı anda şişeyi yürütür.

Caliban — Ayağını öpeyim; yemin edip kulun olayım.

Stephano— Hadi o zaman; diz çök ve yemin et.

Trinculo — Bu et kafa canavar beni gülmekten çatlatacak. Böyle şapşal bir canavar görmemiştim.

Stephano— Hadi öpsene!

Trinculo — Ama zavallı canavar içkiyi fazla kaçırdı, iğrenç bir canavar bu.

Caliban — En güzel pınarları gösteririm sana; böğürtlen toplarım,
Balık tutarım, istediğin kadar odun getiririm.
Şimdiki efendimin de Allah belasını versin!
Odun modun yok artık ona;
Seninle geliyorum ben ey harika insan!

Trinculo — Çok komik bir canavar bu;
Ayyaş herifi harika yaptı çıktı.

Caliban — Elmanın iyisi neredeyse oraya götürürüm seni;
Uzun tırnaklarımla yeri kazar sana fıstık çıkarırım;
Kuş yuvalarını gösteririm;
Çevik maymunu yakalamasını öğretirim;
Bol bol fındık yedириrim;
Kayalardan midye toplarım sana.
Hadi gidelim mi, ha?

Stephano— Tamam tamam; şimdi konuşmayı kes de yol göster. Trinculo, Kral'la öteki herkes öldüğüne göre, burası bizim olur. Al şu şişe-yi sen taşı. Trinculo dostum, birazdan yine doldururuz onu.

(Sarhoş olan Caliban şarkı söylemeye başlar.)

Caliban — Elveda efendim, elveda, elveda!

Trinculo — Uluyan bir canavar bu! Ayyaş bir canavar!

Caliban — Su kesmek yok artık
Balık tutalım diye;
Oduna gitmek yok artık,
Keyfi istediğinde.
Ne tabak kazınacak
Ne bulaşık yıkanacak.
Ban, Ban, Ca - Caliban,
Yeni efendi buldu Caliban,
Eskisinin işi yaman!
Kurtuldum ya, nay na na nay,
Kurtuldum ya, kurtuldum ya, kurtuldum ya,
Nay na na nay.

Stephano — Hey be, canavara bak! Hadi, düş öne.

(Çıkarlar.)

ÜÇÜNCÜ PERDE

Birinci Sahne

(Prospero'nun mağarasının önü. Bir kütük taşıyarak Ferdinand girer.)

Ferdinand— Bazı işlerin verdiği zevk, eziyetini unutturuyor.
Kimi angaryanın kendine göre onuru var;
Günlük uğraşların çoğundan da değerli sonuçlar çıkıyor.
Şimdi şu yaptığım ayak işi yorucu olduğu kadar
Tatsız da olabilirdi; ama hanımımı düşününce,
En sıkıcı iş bile bana renkli geliyor;
Çektiğim eziyetse zevke dönüşüyor.
Ah, babası ne kadar duygusuzsa,
Kızı da o kadar kibar, hatta on kat kibar babasından;
Oysa baba neredeyse bir kabalık timsali.
Bunun gibi binlerce kütüğü taşıyıp
Üst üste yığmam gerekiyor; yoksa vay halime!
Hanımım o kadar tatlı ki,
Beni çalışırken gördükçe ağlıyor ve bu ağır işi
Benim gibi yapan birini görmediğini söylüyor.
Bu arada işimi unutuyorum; ama bu hoş düşünceler
Bana güç veriyor; aklım ne kadar başka yerde olursa,
O kadar kolay geliyor bana yaptığım iş.

(Önce Miranda, arkasından da, onlara görünmeden, Prospero girer.)

Miranda — Ah, ne olur bu kadar çok çalışma!
Keşke sana taşıttığı şu kütüklere
Şimşek çarpsa da hepsini yaksa.
Şu elindeki kütük yanarken,
Bir yandan da ağlayacak seni böyle yorduğu için. (33)
Babam çalışmalarına gömülmüş;
Lütfen biraz dinlen;
Daha üç saat süreyle tehlike yok.

Ferdinand— Ah sevgili hanımcığım,
Güneş batmadan önce işimi bitirmem gerek.

Miranda — Hadi sen otur,
Biraz da ben taşıyayım kütükleri.
Ver şunu bana lütfen;

Ver de yığına kadar götüreyim.

Ferdinand— Olamaz değerli bayan;
Kollarım kopsa da, belim bükülse de,
Ben tembel tembel otururken
Senin böyle alçalmana asla razı olamam.

Miranda — Sana yakışırsa, bana da yakışır demek;
Üstelik benim için çok daha kolay;
Çünkü ben bu işi seve seve yaparım;
Ama senin için durum farklı.

Prospero — *(Kendi kendine)*
Zavallı yavrum, hastalığı kapmışsın bile (34)
Her halinden belli.

Miranda — Bitkin görünüyorsun.

Ferdinand— Hayır soylu hanımefendi;
Sen yanımda olduktan sonra,
Vakit akşam da olsa
Gün yeni doğmuş sayılır benim için.
Ne olur söyler misin,
Sırf dualarımda anmak için soruyorum,
Adın neydi senin?

Miranda — Miranda. Ah, babacığım,
Sözünü dinlememiş oldum bunu söylemekle.

Ferdinand— Muhteşem Miranda! (35)
Muhteşem demek yetmez aslında,
Yeryüzünün en değerli varlığı!
Gözlerimi kamaştıran kadın çok olmuştur önce de,
Çoğu zaman da, çaresiz, tatlı dillerinin
Kölesi olmuştur işgüzar kulaklarım.
Her birinin ayrı özelliklerini sevmişimdir;
Ama her birinde de en soylu erdemiyle çatışan,
Ona ters düşen bir kusur görmüşümdür mutlaka.
Oysa sen, ah sen,
Öyle kusursuz ve eşsiz bir varlıksın ki,
Her insanın en iyi yönünü almış,
Seni öyle yaratmış mutlaka Tanrı.

Miranda — Kendi türümden kimseyi tanımadım;
Hiçbir kadın yüzü hatırlamıyorum;
Tabii, aynada gördüğüm kendi yüzümden başka;
Ne de, sen ve babacığım dışında,

Erkek diyebileceğim birini gördüm, iyi dost.
Başka memleketlerde insanlar neye benzer bilmiyorum.
Ama ben gözü tok biriyimdir
- İşte çeyizimdeki tek mücevher! —
Bu yüzden, dünyada senden başka yoldaş istemem;
Senden daha hoşuma gidecek birini de
Canlandıramıyorum hayalimde.
Ama biraz fazla konuştum galiba
Ve babamın öğütlerini de unuttum bu arada.

Ferdinand— Bak Miranda, şu anda ben bir prensim,
Hatta, belki de kralım
- Umarım değilimdir ya... - ve aslında,
Ağzıma giren et sineğinden nasıl tiksinirsem,
Bu odun köleliğinden de o kadar tiksiniyorum.
Ama şimdi taa ruhumdan kopup gelen sözleri dinle:
Seni gördüğüm anda gönlüm hizmetine koştu;
Seve seve kölen olmak için hâlâ da orada.
Senin hatırına odunculuk yapıyorum yani.

Miranda — Beni seviyor musun?

Ferdinand— Gökyüzü, yeryüzü tanık olsun sözlerime;
Ve doğru söylüyorsam başarı tacı giydirsin andıma.
Ama eğer boşsa yeminim, yaşayacağım her mutluluk
Felakete dönsün. Dünyadaki her şeyden çok
Seni seviyor ve sayıyor, sana değer veriyorum.

Miranda — Çok aptalım, ama sevinçten ağlıyorum.

Prospero — Eşi az bulunur iki varlığın
Coşkulu bir buluşması bu!
Aralarında oluşan duygu birliğine
Tanrı'nın inayeti yağsın gökten!

Ferdinand— Şu zavallı halime ağlıyorum:
Ne vermek istediğim şeyi sunmaya gücüm var,
Ne de benim olsun diye can attığım şeyi almaya.
Neyse, önemsiz bu aslında;
Ama saklanmaya çalıştıkça
Daha da büyüyüp göze batar oluyor.
Sıkılganlıktan lafı çevirmek yok artık;
En iyisi, katıksız duyguları dosdoğru söylemek:
Eğer benimle evlenmek istiyorsan, seninim;
İstemiyorsan, ölünceye dek kimsenin olamam.
İstersen eşin olurum, istemezsen olmam;

Ama istesen de istemesen de, hizmetindeyim.

Ferdinand— Eşim, canım,
Sonsuza dek seninim.

Miranda — Kocam mısın o halde?

Ferdinand— Evet, özgürlük hasreti çeken köle gibi.
İşte elim.

Miranda — İşte benimki; kalbim de içinde.
O zaman hoşçakal;
Yarım saat sonra görüşmek üzere.

Ferdinand— Binlerce hoşçakal, binlerce!

(Ferdinand ve Miranda, ayrı yönlerden çıkar.)

Prospero — Bu kadar taşkın olamaz benim sevincim tabii;
Onlar için ne de olsa çok ani bir gelişme bu.
Yine de, hiçbir şey bu kadar sevindiremezdi beni.
Şimdi kitabıma döneyim biraz;
Akşam yemeğinden önce yapılacak çok iş var.

(Çıkar.)

İkinci Sahne

(Adanın bir başka köşesi. Caliban, Stephano ve Trinculo girer.)

Stephano — Boşverin yahu! Fıçı biterse su içeriz; ama daha önce bir damla bile içmem! Hadi şimdi geç dümene de bordalayalım şunlara. [36] Uşak canavar, çek bakalım!

Trinculo — Uşak canavar! Adanın ucubesi! Dediklerine göre adada yalnız beş kişi yaşıyormuş. Bunlardan üçü biz olduğumuza göre, kalan ikisinin de aklı bizimki kadarsa, vay haline bu memleketin!

Stephano — Sana iç dedik mi iç, uşak canavar. Zaten gözlerin kafanda iyice sabitleşti.

Trinculo — Başka neresinde sabitleşecekti ki? Bir de kuyruğunda sabitleşseydi, ne harika bir canavar olurdu ama!

Stephano — Benim uşak canavarın dili şarapta boğuldu galiba. Oysa beni deniz bile boğamaz. Allah canımı alsın, sahile ulaşana kadar otuz beş fersah yüzdüm, yani aralıklarla. Seni kendime yaver yapacağım, canavar; ya da bayraktarım olacaksın.

Trinculo — Yaverin olsun istersen; bayraktar tipi yok, yerinden doğrulamıyor.

Stephano — Merak etme Bay Canavar, koşma yok.

Trinculo — Yürüme de yok; köpekler gibi yatarsın; bir şey söylemen de gerekmez.

Stephano — Yahu ucube, bir laf et de esaslı bir ucube olduğunu göster.

Caliban — Efendim nasıllar? Pabucunu yalayayım.
Bak, ona hizmet etmem; yürekli değil.

Trinculo — Seni yalancı, kafasız canavar. Beni gören polisin bacakları kesilir. Seni, beni bilmez zevzek balık! Bugün içtiğim şarabı gördün; hangi ödlek bu kadar şarap içebilirmiş bakalım, ha? Yarı balık yarı canavar haline bakmadan ne cüretle böyle namussuzca yalanlar atıyorsun?

Caliban — Yaa, baksana bana hakaret ediyor! Şuna bir şey desene yaa, efendim!

Trinculo — "Efendim"miş! Canavarın da böyle şapşalını görmemiştim.

Caliban — Yaa, yaa, bak gene başladı. Ne olur, şunu ısır da ölsün.

Stephano — Trinculo, tut şu dilini. Bak, söz dinlemezsen önümüze çıkan ilk ağaçtan sallanırsın. Bu zavallı canavarı kullarıma kattım tamam mı;

kimse hakaret edemez ona.

Caliban — Sağ ol soylu efendim. Şikâyetimi bir daha anlatsam,
Dinlemek lütfunda bulunur muydun acaba?

Stephano — Dinlerim tabii. Diz çök ve anlat.
Ben ve Trinculo da ayakta dururuz.

(Görünmez olarak Ariel girer.)

Caliban — Önce de söylediğim gibi, bir zorbanın kölesiyim.
Büyücü olduğu için beni kandırıp adayı elimden aldı.

Ariel — Yalancı!

Caliban — *(Trinculo'ya)*
Sensin yalancı, maymun suratlı!
Kahraman efendim senin canını çıkarırsa görürsün.
Yalancı değilim ben.

Stephano — Bana bak Trinculo, adamı kışkırtmaktan vazgeçmezsen vallahi dişlerini dökerim ha!

Trinculo — Ben bir şey demedim yahu!

Stephano — Kes öyleyse ve çeneni tut. Devam.

Caliban — Evet, büyücülükle aldı bu adayı;
Benden aldı. Yüce efendimden ricam;
İntikamımı al ondan;
Biliyorum, sen yaparsın bu işi;
Ama bu şey, yapamaz.

Stephano — Orası kesin.

Caliban — Sen adanın efendisi olursun,
Ben de sana hizmet ederim.

Stephano — Peki nasıl yapıyoruz bu işi?
Beni adama götürebilir misin?

Caliban — Tabii, tabii efendim.
Uykudayken götürürüm seni yanına,
Sen de çiviyi çakıverirsin kafasına.

Ariel — Yalan söylüyorsun, götüremezsin.

Caliban — Bu alaca şaklabana da ne oluyor!
Seni yamalı dangalak! (37)
Rica ederim haşmetlim, şuna bir iki tane patlatın;
Şişeyi de elinden alın.
O zaman tuzlu su içsin de görsün gününü;

Tatlı su derelerini göstermeyeceğim ona çünkü.

Stephano — Trinculo, ayağını denk al. Canavarın sözünü bir daha kesersen, yemin ederim bu defa hiç acımam salamura balığa çeviririm seni.

Trinculo — Haydii; ne yaptım ki yahu? Ben bir şey yapmadım. Şöyle açılayım bari.

Stephano — Yalancı demedin mi?

Ariel — Yalancı!

Stephano — Öyle mi? Al o zaman! *(Trinculo'ya vurur.)*
Hoşuna gittiyse tekrar et bakalım.

Trinculo — Ben yalancı filan demedim be! Sen hem aklını hem de kulaklarını kaçırdın galiba! Bu şişenin de Allah belasını versin! Bu kadar şarabın sonu bu işte. Canavarını veba götürsün, parmaklarını da şeytan koparsın!

Caliban — Ha ha ha!

Stephano — Hadi sen devam et hikâyene. Sen de şöyle açıkta dur.

Caliban — İyice patakla onu.
Sonra da ben döverim

Stephano — Açıl açıl! Hadi, devam.

Caliban — Evet, dediğim gibi, öğleden sonraları uykuya yatar;
İşte o sırada önce kitaplarını alır,
Sonra da beynini patlatırsın. Sen bilirsin;
İster bir odun al kafasını kır; istersen
Kazıkla karnını deş ya da bıçağınla gırtlağını kes.
Ama önce kitaplarını almayı unutma;
Kitapları olmazsa, o da benim gibi şapşalın biridir;
Tek bir cin bile kalmaz emrinde.
Cinleri de en az benim kadar nefret ediyor ondan.
Hepsini yak kitaplarının.
Kendi deyişiyle, çok güzel "mobilyaları" varmış;
Evi olduğunda onlarla döşeyecekmiş.
Ama hepsinden önemlisi kızının güzelliği.
Kendisi, "eşi menendi yoktur," diyor.
Ben anam Sycorax'la ondan başka kadın görmedim;
Ama en tepedeki en diptekinden ne kadar üstünse,
O da anamdan o kadar üstün.

Stephano — Bu kadar güzel ha!

Caliban — Hem de nasıl, efendim! Bence yatağına yakışır;
Sana da harika yavrular doğurur.

Stephano — Tamam canavar bu adamı öldürdüm gitti; kızıyla ben kral ve kraliçe oluruz, Allah'ın izniyle. Trinculo'yla sen de kral naibi olursunuz. Nasıl, bu iş hoşuna gitti mi Trinculo?

Trinculo — Bayıldım.

Stephano — Ver elini. Seni patakladığım için kusuruma bakma, ama canının kıymetini biliyorsan dilini tutmaya bak.

Caliban — Yarım saat içinde uykuya yatacak.
O zaman bitirir misin işini?

Stephano — Evet, şerefim üzerine yemin ediyorum.

Ariel — Ben de bunu efendime iletiyorum.

Caliban — Senden çok hoşlandım. Sevinç dolu içim.
Hadi eğlenelim.
Bana demin öğrettiğin şarkıyı söyleyelim mi?

Stephano — Söylemez olur muyuz; yeter ki sen iste be canavar! Hadi Trinculo, başlıyoruz:

Boşver be sat anasını;
Sat anasını boşver!
Takma kafanı.

Caliban — Şarkı bu değildi.

(Ariel, trampet ve kavalla, şarkının müziğini çalar.)

Stephano — Bu da ne?

Trinculo — Bu şarkımızın müziği; gövdesiz adamın resmi çalıyor. (39)

Stephano — İn misin cin misin? İnsansan, çık ortaya göster kendini olduğun gibi. Cinsen, istediğin kılıkta görün.

Trinculo — Günahlarımı affet yarabbi!

Stephano — Ölenin borcu kalmaz; çık karşıma cesaretin varsa! Tanrı bize acısın!

Caliban — Korkuyor musun?

Stephano — Ben mi canavar? Yok canım!

Caliban — Korkma; her köşesinden ya bir gürültü gelir bu adanın;
Ya bir ses, ya da ezgi: Ama hepsi hoştur,
Zarar vermez insana. Bazen bir ağızdan
Binlerce çalgı çınlar kulağımda.
Öyle sesler var ki,
Uzun bir uykudan uyanmış olsam bile,

Yine uyutur beni; sonra da rüyamda
Bulutlar açılır ve hepsi, üzerime yağmaya hazır
Hazineler gösterir bana; öyle ki, uyandığımda,
Yeniden uykuya dalayım diye ağlarım.

Stephano — Desene şahane bir krallığım olacak burada!
Baksana, müzik bile bedava!

Caliban — Prospero yok olduğu zaman.

Stephano— Birazdan halledeceğiz bu işi. Konuştuklarımızı unutmadım.

Trinculo — Ses uzaklaşıyor. Hadi peşinden gidelim, işimizi sonra yaparız.

Stephano— Öne düş bakalım canavar; seni izliyoruz. Şu davulcuyu görmek isterdim; işinin ustası. Geliyor musun?

Trinculo — Geliyorum Stephano.

(Çıkarlar.)

Üçüncü Sahne

(Adanın bir başka köşesi. Alonso, Sebastian, Antonio, Gonzalo, Francisco ve ötekiler girer.)

Gonzalo — Vallahi ben bir adım daha gidemem artık.
Yaşlı kemiklerim sızlıyor.
Bir doğrulup bir dolanan patikalarda yürüye yürüye
Şaşkına döndük, izninizle ben biraz dinleneceğim.

Alonso — Çok haklısınız ihtiyar Lordum.
Ben de yorgunluktan sersem gibiyim.
Oturup dinlenelim. Ümide de yol veriyorum artık,
Bundan böyle kandıramayacak beni.
Buralara kadar boşuna geldik;
Belli ki boğuldu oğlum. Deniz şimdi,
Bizim karadaki boş çabalarımızla alay ediyordur.
Neyse, gitti artık.

Antonio — *(Sebastian'a fısıldar.)*
Ümidi kestiğine çok sevindim.
Ne olursa olsun, planı uygulamaktan vazgeçme.

Sebastian— *(Antonio'ya)* İlk fırsatta bitiririz bu işi.

Antonio — *(Sebastiana)*
Bu gece bitirelim.
Hepsi yoldan sonra bitkin durumda;
İsteseler de yeterince tedbirli olamazlar.

Sebastian— *(Antonio'ya)* O halde bu gece. Tamam artık.

(Ağır ve tuhaf bir müzik duyulur. Yukardan [40] görünmez olarak Pros-pero ve aşağıdan, ellerinde türlü türlü yiyecek dolu tepsilerle acayip yaratıklar girer ve zarif hareketlerle, herkesi selamlayarak dans ederler; sonra da Kral'ı ve yanındakileri hazırladıkları sofraya davet ederek ayrılırlar.)

Alonso — Müziği duydunuz mu? Bakın, dinleyin dostlarım.

Gonzalo — Ne tatlı bir müzik bu!

Alonso — Tanrı'nın melekleri bizi korusun! Bunlar da neydi?

Sebastian— Canlı bir kukla oyunu.
Dünyada tekboynuzlar yaşadığına inanıyorum artık. [41]
Arabistan'da bir ağacın Anka Kuşu'nun tahtı olduğuna
Ve Anka Kuşu'nun şu anda orada oturduğuna da inanıyorum.

Antonio — Ben de. İnanmadığınız başka şeyler de varsa,
Söyleyin, hepsinin doğruluğuna yemin edeyim.
Memleketteki aptallar gezginlerle alay ededursun,
Hiçbiri yalan söylemiyormuş demek.

Gonzalo — Bunlar adanın yerlisi herhalde.
Şimdi Napoli'de olup her şeyi anlatsaydım;
Bu yerlilerden söz etseydim,
Kim inanırdı bana?
Hem, görünüşleri acayip bunların ama
Bizim insanların bir kısmından,
Hatta hemen hepsinden daha zarif,
Daha kibar tavırları.

Prospero — *(Kendi kendine)*
Güzel söyledin, şerefli Lord;
Gerçekten içinizden bazıları iblisten beter.

Alonso — Şaştıkça şaşıyorum şu gördüğümüz acayip ruhlara:
O tavırlar, o ses, o ifade;
Hele dillerinin de olmadığını düşünürseniz,
Mükemmel bir sessiz iletişim kurdular.

Prospero — *(Kendi kendine)* Övgüyü sona sakla.

Francisco — Esrarengiz bir şekilde yok oldular.

Sebastian— Olsun; yiyecekleri bıraktılar ya, ona bak;
Malum, midemiz de var.
Şunlardan biraz tatmaz mıydınız?

Alonso — Ben tatmam.

Gonzalo — Aman efendim korkmanıza gerek yok.
Bizim çocukluğumuzda, boğalar gibi
Gırtlaklarından kat kat deri sarkan
Dağlılar olduğunu söyleseler kim inanırdı?
Ya da kafaları göğsünde olan insanlar? (42)
Oysa şimdi beşe bir para yatıran herkes (43)
Döndüğünde yeminle bunları anlatıyor.

Alonso —Ben yanaşıyorum ve yiyorum;
Son yemeğim olsa da zararı yok, çünkü,
En güzel nasıl olsa geçmişte kaldı herhalde.
Kardeşim, Lordum Sayın Dük,
Hadi yaklaşın, bizim gibi yapın.

(Şimşek ve gökgürültüsü. "Harpy" (44) kılığında Ariel girer. Kanatlarını masanın üzerine çırpar ve esrarengiz bir şekilde bir anda ziyafet sofrası yok olur.)

Ariel — Siz üç günah adamı; bu alt dünyaya
Ve üzerindeki her şeye hükmeden kader,
Doymak bilmez denizlere sizleri geri kusturdu.
İnsan ayağı basmamış, hele sizin gibilerin
Hiç barınamayacağı bu adada ben de
Hepinizin aklını başından aldım;
Bu pervasızlıkla insanlar ya kendini asar,
Ya da denize atlar boğulur.
(Alonso, Sebastian ve ötekiler kılıçlarını çeker.)
Aptallar! Ben ve yoldaşlarım,
Kaderin görevlileriyiz.
Sizin kılıçlarınızın çeliği
Uğuldayan rüzgâra nasıl işlerse, ya da,
Vurduğunuz her gülünç darbeden sonra
Hemen geri kapanan suları nasıl incitirse
Üzerimdeki en küçük tüyü de o kadar etkiler.
Arkadaşlarıma da, benim gibi, silah işlemez.
İşe yarayacak olsalar bile,
Şu anda o kadar ağırlaştı ki kılıçlarınız,
Hiçbirinizin gücü yetmez kaldırmaya.
Ancak unutmayın
— ki aslında bu iş için gelmiştim buraya —
Değerli Prospero'yu Milano'dan süren;
Onu da, günahsız kızını da, hiç korunmasız
Denizlere salıveren sizsiniz.
Karşılığını da ödediniz denize.
Yukardaki güçler unutmadı yaptığınızı,
Yalnızca ertelediler işlerini:
Ama sonunda size karşı, denizleri, sahilleri,
Tüm varlıkları ayaklandırdılar.
Alonso, senin elinden oğlunu aldılar
Ve uzun bir eziyete mahkûm ettiler seni,
Ki, onu çekmektense şu anda ölsen daha iyi;
Her adımında, her işinde duyacaksın varlığını.
Bu güçlerin gazabı, şu ıssız adada
Her zaman tepende olacak; meğer ki,
Meğer ki yürekten nedamet getiresin
Ve bundan böyle lekesiz bir yaşam süresin.

(Ariel gökgürültüleri arasında yok olur. Ardından, yumuşak bir müzik eşliğinde, acayip yaratıklar yine girer; alaycı ve küçümser tavır ve ifadelerle dans ederek masayı kaldırırlar.)

Prospero — Doğrusu Harpy rolünü muhteşem oynadın Ariel;
Zarafetin göz kamaştırıyordu.
Sözlerinde de talimatımı hiç aşmadın.
Yanındaki görevliler de rollerini
Çok canlı ve büyük bir titizlikle oynadılar.
Özel büyülerim işliyor;
Düşmanlarımın kafası iyice karıştı;
Hepsi etkim altında şimdi.
Hele şaşkınlıkları biraz sürsün bakalım;
Bu arada ben şu Ferdinand denen gençle,
İkimizin de sevgilisi olan kıza bir bakayım.

(Yukardan çıkar.)

Gonzalo — Kutsal ruhlar adına, orada niye öyle durup
Tuhaf tuhaf bakıyorsunuz efendim?

Alonso — Ah korkunç bir şey bu, korkunç!
Sanki dalgalar konuştu ve günahımdan söz etti;
Rüzgâr, şarkısında onu anlattı; gökgürültüsü,
O derin ve dehşet verici sesiyle
Gümbür gümbür Prospero diye haykırdı
Ve baslarla açığa vurdu suçumu. (45)
Demek bu yüzden oğlum balçığa gömülü yatıyor.

(Çıkar.)

Sebastian— Teker teker gelsinler,
Alayıyla döğüşürüm iblislerin!

Antonio — Ben de yanındayım.

(Sebastian'la Antonio çıkar.)

Gonzalo — Üçünün de aklı başından gitti.
İçlerindeki ağır suçluluk duygusu zehir gibi
Yavaş yavaş işlemeye başladı ruhlarına.
Ne olur, aranızdan güçlü kuvvetli birkaç kişi
Hemen peşlerinden koşsun da, bu halleriyle
Bir çılgınlık yapmalarına engel olsun.

Adrian — Gidin hadi, lütfen.

(Herkes çıkar.)

DÖRDÜNCÜ PERDE

Birinci Sahne

(Prospero'nun mağarasının önü. Prospero, Ferdinand ve Miranda girer.)

Prospero — Sana verdiğim ceza biraz ağır kaçtıysa da,
Karşılığında elde ettiğin [46] onu dengelemiştir.
Çünkü sana şimdi hayatımın üçte birini veriyorum; [47]
Ya da, benim yaşama nedenimi.
İşte bir kez daha ellerine teslim ediyorum onu.
Çektiğin eziyetlerin hepsi
Sevgini sınamak içindi
Ve sen bu sınavdan şaşılacak bir başarıyla geçtin.
İşte burada, Tanrı önünde
Sunuyorum sana bu değerli armağanı.
Gülümseyişine bakılırsa şaşıyorsun,
Onu niye böyle göklere çıkarıyor diye.
Ama göreceksin, övgüler toplanıp ardına düşse,
Biri bile ulaşamaz eteğine.

Ferdinand— Kahinin biri çıkıp aksini söylese de
Yine kuşku duymam bundan.

Prospero — O halde al kızımı;
O hem benim armağanım sana,
Hem de hakkınla kazandığın ödül.
Ama, kutsal törenlerin hepsi
Gereğince tamamlanmadan
Bekâret düğümünü çözmeye kalkışırsan,
Tanrı'nın inayetinden yoksun kalır birleşmeniz
Ve asla meyve vermez;
Kör nefret, umursamazlık, geçimsizlik,
Öyle çirkin tohumlar serper ki döşeğinize
İkiniz de yanına yaklaşmak istemezsiniz onun.
Dikkatli olun o halde
Hymen'in lambası yolunuza ışık tuttuğu sürece. [48]

Ferdinand— Böyle bir aşk bulduktan sonra,
Huzurlu günler, güzel çocuklar
Ve uzun bir ömür bekliyorum artık.
Bu yüzden, mağaraların en karanlığı da

Olabilecek en güzel yer de;
Kötü ruhlu meleğimin sunacağı fırsatların [49]
En dayanılmazı da şerefimi şehvete döndüremez.
Phoebus'un atları mı çatladı acaba, [50]
Yoksa Gece'yi zincire mi vurdular aşağıda,
Diye düşünüp o günün tadını kaçırmaya
Hiç niyetim yok.

Prospero — Güzel konuştun.
O halde Miranda senindir;
Otur ve konuş onunla.
Hey Ariel! Hamarat uşağım Ariel!

(Ariel girer.)

Ariel — Buyrun kudretli efendim, buradayım.

Prospero — Sen ve astların verdiğim son görevi
Çok iyi becerdiniz.
Şimdi başka bir marifet istiyorum sizden.
Git emrine verdiğim adamları getir buraya.
Söyle çabuk olsunlar.
Şu genç çiftin gözleri önünde
Sanatımdan naçiz bir örnek sunacağım.
Onlara söz vermiştim;
Ayrıca da bunu benden beklerler.

Ariel — Hemen mi?

Prospero — Evet, göz açıp kapayana kadar.

Ariel — Sen ağzını açıp, neredeler, diyemeden
Daha soluk alıp soluk vermeden,
Bir bir gelecek hepsi sekerek;
Peş peşe bel kırıp göz süzerek.
Beni seviyorsun efendim, değil mi, ha?

Prospero — Hem de nasıl, benim ince Ariel'im.
Ben sana seslenmeden gelme.

Ariel — Tamam, anladım.

(Çıkar.)

Prospero — Unutma, sözünü tut.
Oynaşmaya fazla kaptırma kendini;
Çünkü en şiddetli yeminler bile
Kanında dolaşan ateşte saman çöpüdür.
Kendine hakim olmazsan,

Şimdiden iyi geceler yeminine!

Ferdinand— Bana güvenin efendim.
Yüreğimin üstündeki beyaz, serin,
Eldeğmemiş kar örtüsü,
Ciğerimdeki yangını söndürüyor. (51)

Prospero — İyi. Gel bakalım şimdi Ariel.
Getir şu perileri: Ama dikkat et,
Az olacağına fazla olsun, zarar etmez.
Hadi, çabuk! Tutun dilinizi.
Göz kesilin! Susalım!

(Yumuşak müzik, İris girer.)

İris — Ey Ceres, eli açık bayan; Kraliçem diyor ki: (52)
Bıraksın biraz bereketli topraklarını,
Buğdayı, arpayı; çavdar, yulaf, burçak, bezelyeyi,
Yeşil yaylalarında otlayan koyunları;
Katmer katmer otları, saman örtülü çayırları;
Akıntıların oyduğu dere kıyılarını;
Bu kıyılara kanat gerip onları koruyan,
Ayların süngeri Nisan'ın, senin buyruğunla,
Soğuk orman perileri iffet tacı örsün diye (53)
Baştan başa donattığı örgü örgü ağaç dallarını;
Aşk kırgını gençlerin
Gölgeliklerinde avunduğu bahçeleri;
İtinayla budanmış asmaları;
Sahile hava almaya çıktığında
Üstünde sektiğin çıplak kayalıkları;
Bıraksın hepsini, diye haber yolladı gökler kraliçesi.
Ben, onun nemli kuşağı ve elçisiyim. (54)
Bıraksın da, yüce majesteleriyle bu çimenlikte,
İşte tam burada, gelsin şenliğimize katılsın diyor.
Tavus kuşları hızla süzülüyor bile yukardan (55)
Yaklaş, eli bol Ceres, karşıla onu hadi.

(Ceres girer.)

Ceres — Selam ala renkli haberci:
Bilirim, Jüpiter'in eşinin sözünden çıkmaszın hiç;
Safran kanatlarınla çiçeklerimin üstüne
Can veren sağanak gibi damla damla bal serpersin;
Masmavi yayının iki ucunda,
Ağaçlıklarımla otsuz bozkırlarımı birleştirir,
Onurlu yerküreme alımlı eşarp takar gibi

Taç giydirirsin onlara. Söylesene,
Niye çağırdı ecen beni bu güzel çayıra?

İris — Gerçek bir aşk bağını kutlamaya katılasın
Ve gönlünden ne koparsa bağışlayasın
Bu kutsal âşıklara diye.

Ceres — Söylesene göksel yay,
Venüs ya da oğlu hizmetinde mi hâlâ kraliçenin? (56)
Çünkü o iki hain bir olup, karanlık Dis'in (57)
Kızımı kaçırmasına yardım ettikleri günden bu yana
Onunla da kör oğluyla da görüşmemeye yeminliyim.

İris — Merak etme, rastlamazsın onlara.
Son gördüğümde yüce majesteleri,
Oğluyla birlikte, kumruların çektiği arabalarında,
Bulutları yara yara Paphos'a doğru gidiyordu. (58)
Niyetleri orada bir gençle sevdiğine büyü yapmaktı.
Oysa bu gençler, Hymen'in meşalesi yanana kadar
Döşek hakkı ödememeye yemin etmişlerdi.
Mars'ın ateşli gözdesi eli boş döndü; (59)
Kızgın arılar gibi gözü dönmüş oğlu da
Oklarını kırdı ve bir daha ok atmaya tövbe etti;
Uslanıp serçelerle oynayacakmış.

(Juno girer.)

Ceres — İşte Kraliçelerin en yücesi,
Ulu Juno geliyor. Adımlarından tanıdım.

Juno — Eli bol kardeşim nasıl?
Hadi gidip bu çifti kutsayalım,
Ki bahtları açık olsun,
Çocuksuz kalmasın yuvaları.

(Şarkı söylerler.)

Juno — Onurlu, varlıklı olsun yuvanız,
Sonsuza dek sürsün soyunuz.
Ömür boyu mutlu olun ikiniz de,
Uğur getirsin şarkımız size.

CERES — Toprağınızdan bereket eksik olmasın,
Ambarınız, samanlığınız boş kalmasın.
Salkım salkım üzüm sarsın asmaları,
Meyve yüküyle eğilsin ağaç dalları.
En son size uğrasın bahar, acele etmesin;

Hasat mevsiminin son gününü beklesin.
Yoksulluk, darlık sizden uzak dursun,
Ceres'in hayır duası üzerinizde olsun.

Ferdinand— Muhteşem bir manzara ve çarpıcı bir ahenk bu!
Yoksa peri mi bu gördüklerim?

Prospero — Evet, düşüncelerimi uygulasınlar diye
Sanatımı kullanıp ben çağırdım onları hücrelerinden.

Ferdinand— Sonsuza dek yaşarım burada!
Böyle harikalar yaratan,
Bu kadar akıllı bir babam olduktan sonra,
Cennet sayılır bu ada benim için.

(Juno ile Ceres fısıldaşır ve İris'i göreve gönderirler.)

Prospero — Hadi şimdi susalım!
Juno ile Ceres ciddi ciddi fısıldaşıyor.
Bakalım ne gelecek arkadan.
Şş, kimse konuşmasın artık,
Yoksa tılsım bozulur.

İris — Ey siz kıvrımlı suların perileri, çıkın ortaya,
O sazdan taçlarınız, tatlı kibarlığınızla,
Ey Naiad'lar, kulak verin Juno'nun buyruğuna,
Şırıl şırıl dereleri bırakın, koşun bu çayıra.
Hadi gelin alnı ak periler, bekletmeyin beni,
Kutlayalım içten seven iki gencin birleşmesini.
(Periler girer.)
Ey yorgun Ağustos'un yanık benizli orakçıları,
Çifti bırakın artık, eğlentiye koşun haydi.
Çavdar sapı şapkaları giyin başınıza, bayram edin,
Durmayın, kendinize perilerden bir eş seçin,
Katılın köy dansına; koşun hadi, gelin gelin.

(Şık giyimli orakçılar gerer. Perilerle eşleşerek zarif bir şekilde dans ederler. Sonlara doğru Prospero ansızın irkilir ve konuşmaya başlar. Bunun üzerine, dans edenler, tuhaf, yankılanan ve karmaşık sesler eşliğinde, mahzun bir tavırla ortadan yok olurlar.)

Prospero — O yabani Caliban'la yardakçılarının
Beni öldürmek için dolap çevirdiklerini unutmuştum.
Neredeyse başlarlar işe.
(Perilere)
Çok iyiydi! Hadi artık, tamam.

Ferdinand— Vay canına,

Babanın canı bir şeye çok sıkılmış galiba.

Miranda — Daha önce
Onu hiç bu kadar sinirli ve heyecanlı görmemiştim.

Prospero — Biraz huzursuz görünüyorsun oğlum;
Seni ürküttüm galiba.
Boş ver, keyfini bozma bayım;
Şenliklerimiz burada bitti.
Gördüğün oyunculara gelince,
Sana dediğim gibi, onlar birer ruhtu ve
Hepsi eriyip havaya karıştı, o incecik havaya.
İşte tıpkı bu hayallerin elle tutulmaz dokusu gibi,
Tepesi bulut kaplı burçlar, görkemli saraylar,
Ulu mabetler, hatta şu yüce yerküre
Ve üstünde var olan ne varsa, bir gün eriyecek;
Biraz önce uçup giden şu hayali gösteri gibi,
Dumanı bile kalmayacak ardında.
Rüya dediğin şey de bizlerden olur işte
Ve minicik ömrümüzü yine bir uyku noktalar.
İçimde sıkıntı var bayım; zayıflığımı hoş gör.
İhtiyar beynim huzursuz.
Halime bakıp keyfinizi bozmayın siz.
İsterseniz mağarama gidip biraz dinlenin.
Ben de başımın zonklaması geçinceye kadar
Biraz dolaşacağım.

Ferdinand— Miranda — Size iç huzuru diliyoruz.

(Ferdinand'la Miranda çıkar. Ariel girer.)

Prospero — Ben de tam seni düşünmüştüm. Sağolasın Ariel. Gel.

Ariel — Ben senin düşüncelerine ayarlıyım. Neydi isteğin?

Prospero — Evet, peri,
Caliban'ı karşılamaya hazır olalım.

Ariel — Haklısın komutanım. Ceres'i sunduğum sırada,
Benim de aklıma geldi; sana söyleyecektim,
Ama kızarsın diye korktum söylemedim.

Prospero — Söylesene, bu alçakları nerede bırakmıştın?

Ariel — Dediğim gibi efendim, içmekten kıpkırmızıydılar;
Öyle yiğit kesilmişlerdi ki,
Suratlarına üfledi diye havayı yumrukluyorlar,
Ayaklarını öptü diye toprağı tepeliyorlardı.
Bu arada planlarını da geliştirmekten geri kalmıyorlardı.

O anda ben davulu çalınca,
Alıştırılmamış taylar gibi kulaklarını diktiler,
Gözlerini açıp burunlarını uzatarak
Havadaki müziği kokladılar.
Kulaklarına taktığım anda büyüyü,
Ben böğürüp yürüdükçe hepsi buzağı gibi peşime düştü.
Dişli böğürtlenler, sivri dikenler,
İğneli karaçalı arasından koşturdukça,
Narin bedenleri delik deşik oldu.
Sonunda onları, senin mağaranın ötesindeki
Üstü bir karış pislik bağlamış su çukuruna bıraktım.
Çukurun içinde hoplayıp zıplayıp pisliği karıştırdıkça,
Kendi ayaklarından kötü kokutuyorlardı etrafı.

Prospero — Çok iyi yapmışsın kuşum benim.
Şimdilik görünmezliğini sürdür.
Git benim evdeki pılı pırtıyı getir de
Gözlerini boyayıp şu uğursuzların işini görelim.

Ariel — Gidiyorum, gidiyorum.

(Ariel çıkar.)

Prospero — Şeytan bu, doğuştan şeytan, [60]
Yapısına terbiye işlemiyor.
Yazık, onu yetiştireyim diye
İnsanca harcadığım tüm çabalar boşa gitti!
Yaşlandıkça bedeni çirkinleştiği gibi,
Beyni de kurtlanıyor. Görecekler,
Nasıl canlarından bezdireceğim;
Böğürecek hepsi.
(Ariel, parıltılı giysiler, vb. yüklenmiş olarak girer.)
Getir, as şu ipe onları.

(Prospero ve Ariel görünmez olarak sahnede kalırlar. Sırılsıklam halde, Caliban, Stephano ve Trinculo girer.)

CALIBAN — Aman ha, çok yumuşak basın!
Kör köstebek bile duymasın ayak sesinizi.
Mağarasına yaklaştık.

Stephano— Yaa be canavar, şu senin zararsız dediğin peri
Hepimizi maskara etti biliyor musun!

Trinculo — Yaa be canavar, burnuma at sidiği koktu
Ve burnum çok öfkelendi bu işe.

Stephano— Benimki de öyle. Bana bak canavar,

Benim kafamı kızdırma, yoksa...

Trinculo — Rahmetli canavar olabilirsin.

Caliban — Canım efendim, biraz daha hoşgörün beni.
Sabredin bakın, size getireceğim ödül
Bu aksiliği nasıl örtecek.
Hadi, alçak sesle konuşun şimdi.
Tıs yok ortada, sanki gece yarısı.

Trinculo — Ama bu arada bizim şişeler de gitti çukurda...

Stephano— Bu da bizim için yalnız yüzkarası ve ayıp değil, aynı zamanda elim bir kayıp.

Trinculo — Yaa, bu hiç hesapta yoktu. Bu mu senin zararsız perin ha, canavar?

Stephano— Bu uğurda kulaklarıma kadar batsam da ben şişemi alırım arkadaş!

Caliban — Aman Kral hazretleri sus artık.
İşte bak mağaranın ağzı bu;
Ses çıkarmadan girin.
Şu hayırlı fesatlığı bitirin de
Bu ada sonsuza dek sizin olsun,
Kulunuz Caliban da ebediyen ayaklarınızı yalasın.

Stephano— Ver elini. Kanlı düşünceler üşüşmeye başladı bile beynime.

Trinculo — Oo Kral Stephano! Oo Majesteleri! Oo yüce Stephano, seni bekleyen şu giysilere bak!

Caliban — Çek elini aptal, beş para etmez onlar.

Trinculo — Oo yo, canavar. Eskici dükkânından çıkma malı biliriz biz. Oo Kral Stephano!

Stephano— Çıkar o elbiseyi çabuk Trinculo; benim o, bırak yoksa karışmam!

Trinculo — Elbette ekselans, buyrun!

Caliban — Boynu kopasıca aptal herif!
Bu eften püften şeylere ne tapınıp duruyorsun?
Bırakın şunları da önce şu cinayet işini bitirin.
Bir uyanırsa, tepeden tırnağa yolar derimizi;
Hepimizi acayip şeylere çevirir.

Stephano— Kes sesini canavar. Sayın İp Hanımefendi, [61]
Bu ceket benim değil mi? *(Ceketi alır.)*
Eveet, böylece ceket çizginin ötesine geçmiş oldu. [62]

Ceket efendi, şimdi tüyleri döküp kel ceket olacaksın.

Trinculo — Doğru, doğru! İyisi mi biz biz olalım bunları yürütürken çizgiyi aşmayalım ekselansları.

Stephano— Bu ince espri için teşekkürler. Al, karşılığında sana bir elbise. Ben bu ülkede Kral olduğum süre zekâ karşılıksız kalmayacak. "Çizgiyi aşmayalım," harika bir buluş doğrusu! Al bakalım, bir elbise daha hak ettin bunun için.

Trinculo — Canavar, gel şu zamkı parmağına sür de gerisini de sen götür. (63)

Caliban — İstemem ben onları.
Biraz daha vakit kaybedersek,
Ya yaban kazlarına, ya da
Alnı korkunç düşük maymunlara dönüşeceğiz.

Stephano— Canavar, hadi çalıştır parmaklarını da bunları benim şarap fıçısının olduğu yere taşıyalım, yoksa seni krallığımdan atar sürgüne gönderirim ha, karışmam. Al götür şunu hadi.

Trinculo — Şunu da.

Stephano— Evet, şunu da.

(Bir grup avcının yaklaştığı duyulur. Köpek ve tazı kılığında periler koşarak girer. Arkalarından gelen Prospero ve Ariel bağırarak köpekleri sahnedekilerin üstüne salarlar.)

Prospero — Hey, Tepe, hey!

Ariel — Hadi Gümüş, dal Gümüş, dal!

Prospero — Koş Azgın, koş! Şuraya Zorba, işte şuraya, hadi Zorba! Hoo hoo!
(Caliban, Stephano ve Trinculo önde, periler arkalarında koşarak çıkarlar.)
Söyle cinlerime, her taraflarına inme inip
Eklemleri tutuluncaya kadar koştursunlar onları;
Tüm kaslarına kramp girinceye kadar bırakmasınlar;
Derileri dağ kedisi ya da leopar derisine dönene kadar
Parça parça yolup koparsınlar her yanlarını.

(Çıkarlar.)

BEŞİNCİ PERDE

Birinci Sahne

(Büyücü giysisiyle Prospero ve peşinden Ariel girer.)

Prospero — Planımın sonuna geldim artık.
Büyülerim çatlak vermiyor,
Cinlerim söz dinliyor
Ve zaman dik yürüyor yükünü taşırken. (64)
Günün vakti ne?

Ariel — Altıncı saatteyiz: Bu saatte
İşimiz bitecek demiştiniz efendim.

Prospero — Evet, fırtınayı ilk çıkardığımda öyle demiştim.
Söylesene peri, Kral'la maiyeti ne alemde?

Ariel — Talimatınız doğrultusunda gözaltında;
Hepsi bıraktığınız yerde tutuluyor:
Mağaranızı rüzgârdan koruyan ıhlamur bahçesinde.
Siz serbest bırakmadan bir yere kıpırdayamazlar.
Kral, kardeşi ve sizin kardeşiniz,
Üçü de perişan durumda. Ötekiler de,
Büyük acı ve üzüntü içinde onlara ağlaşıyorlar.
En çok da, sizin o Koca Lord Gonzalo dediğiniz adam
Etkilenmiş görünüyor.
Gözyaşları yanaklarından öyle bir iniyor ki,
Sazlı damın saçaklarından damlayan kış yağmuru sanki.
Büyünüzle müthiş çarpılmış durumda hepsi.
Yani şimdi onları görseniz yüreğiniz yumuşardı.

Prospero — Öyle mi diyorsun peri?

Ariel — Ben insan olsaydım benimki yumuşardı efendim.

Prospero — Benimki de yumuşayacak o halde.
Sen ki "hava"dan başka bir şey değilsin;
Sana bile bu kadar dokunduktan sonra hâlleri,
Onların türünden olan
Ve onların hissettiği her şeyi
Aynen hisseden ben,
Senden daha mı duygusuz olacağım yani?
Bana yaptıkları hainlikler içime işledi;
Ama akıl denen o soylu yetiyi kullanarak

Öfkeme karşı direniyorum.
Bağışlama, intikamdan daha yüce bir davranıştır.
Pişman oldularsa, planı uygulamak bir yana,
Surat bile asmaya gerek yok artık.
Git serbest bırak onları Ariel.
Büyülerimi bozacağım, duyularını geri vereceğim;
Kendi benliklerine kavuşacaklar yeniden.

Ariel — Gidip getireyim onları efendim.

(Çıkar.)

Prospero — Ey tepelerin, derelerin, göllerin, koruların cinleri
Ve siz, kumsalda iz bırakmadan koşup,
Çekilen Neptün'ü kovalayan, [65]
Yükselirken de ondan kaçan cinler!
Siz ey yarı kuklalar; çayıra çember çizip içindeki otu
Koyunların bile yiyemeyeceği kadar ekşiten cinler!
Ve siz, eğlence olsun diye
Gece yarısı topraktan mantar bitiren,
Akşam olup ağır ağır çalmaya başlayınca çanlar,[66]
Sevinçten yerinde duramayanlar!
Yeterince güçlü değilsiniz belki ama,
Yardımınızla öğle güneşini soldurdum yine de;
İsyankâr rüzgârları göreve çağırdım,
Yeşil dalgalarla mavi gökkubbeyi savaşa tutuşturdum.
Gümbürdeyip duran korkunç gökgürültüsüne ateş verdim. [67]
Jüpiter'in kaya gibi meşesini kendi yıldırımıyla yardım. [68]
Yerinden oynamaz gibi görünen yarımadaları
Dibinden sarstım. Çamlarla sedirleri kökünden söktüm.
Mezarlar bir buyruğumla içerdekileri uyandırdı;
Güçlü sanatımın etkisiyle,
Açılıp dışarı saldılar herkesi.
Ama bu kaba büyüyü bırakıyorum artık.
Şimdi gerekli müziği çağıracağım göklerden
Ve onun yardımıyla bu insanların duyularına
İstediğim kalıbı verdikten sonra, sopamı kırıp
Yeraltına gömeceğim onu; belli bir derinliğe tabii!
Kitabımı da bırakacağım, insin denizin dibine,
Henüz iskandil ulaşmamış derinlikte boğulsun.

(Ağır bir müzik çalar. Önce Ariel girer; onu, Gonzalo ve, çılgınca ha-reket ve işaretler yaparak Alanso izler; Sebastian ve Antonio da aynı davranış içindedir; Adrian ve Francisco onları kollamaktadır. Hep birlikte Prospero'nun çizdiği daire içine girerek orada

büyülenmiş halde kımıldamadan dururlar. Prospero kısa bir süre onları izledikten sonra konuşmaya başlar.)

Aklın dengesi bozulmuşsa,
Yüce müzikten daha etkili çare,
Daha huzur verici ilaç yoktur.
İşte, şu anda hiçbir işe yaramadan
Kafatasınızın içinde kaynayıp duran beyinlerinize de
İyi gelecek bu müzik.
Büyümle çivilendiğiniz yerde durun biraz bakalım.
Aziz Gonzalo, şerefli insan, inan ki,
Gözlerini gördükçe, benim gözlerim de,
Yaş döküp yoldaşlık ediyor onlara.
Büyü hızla çözülüyor şimdi.
Sabah, nasıl ansızın gecenin üstüne gelip
Karanlığı dağıtırsa, onların uyanan duyuları da,
Zihinlerini örtüp bulandırarak iyi görmelerini önleyen
Cehalet dumanlarını kovalamaya başladı bile.
Ah iyi yürekli Gonzalo, benim gerçek kurtarıcım;
Peşinden gittiği kimseye sadakatten şaşmayan insan;
Maddi ve manevi karşılığını göreceksin hizmetlerinin.
Sen Alonso, bana ve kızıma insafsızca davrandın;
Kardeşin de sana yardakçılık etti.
Bu yüzden vicdanın sızlıyor şimdi Sebastian.
Evet sen kardeşim, benim kendi kanım ve canım,
İnsanlık ve merhameti benliğinden sürüp,
Yerine ihtirası ağırlayan sen; Sebastian'la birlikte,
Ki o bu yüzden böyle azap çekiyor şimdi,
Kralınızı öldürmeye kalkışan sen!
İkinizi de bağışlıyorum, insan denemezse de size.
Bilinçleri, deniz gibi, kabarmaya başladı;
Yükselen sular birazdan akıl sahiline ulaşacak
Ve şu anki kirli ve çamurlu çukurları dolduracak. (69)
Henüz hiçbiri beni göremiyor, görse de tanıyamazdı.
Ariel, mağaramdan şapkamla kılıcımı getir.
Şu kılığımızdan sıyrılıp Milano Dükü olalım bakalım yine.
Hadi peri, durma. Özgür olmana az kaldı.

(Ariel'in çıkmasıyla dönmesi bir olur ve şarkı söyleyerek Prospero'nun giyinmesine yardım eder.)

Arının konduğu yere konarım ben,
Çuha Çiçeği'nin çanında yatarım;
Baykuşlar öterken oracıkta uyurum.
İstersem atlarım yarasanın sırtına,

Düşerim yaz mevsiminin peşine, hey!
Hele yan gelip keyif çatmak yok mu baharda,
Renk renk çiçek sarmış o dalların altında.

Prospero — Vay canına, işte benim zarif Ariel'im!
Seni özleyeceğim, ama özgürlüğüne kavuşacaksın.
Evet, bu da oldu. (70) Hadi artık,
Görünmez ol ve Kral'ın gemisine git.
Gemicileri küpeşte altında uyuyor bulacaksın.
Kaptanla lostromo uyanınca, hemen buraya getir
Ve elini çabuk tut, tamam mı?

Ariel — Önümdeki havayı içer koşarım,
Nabzın iki atmadan burada olurum.

(Çıkar.)

Gonzalo — Eziyet, çile, mucize ve acayiplik dolu burası.
İlahi bir güç bize yol gösterse de,
Bu korkunç ülkeden kurtulsak!

Prospero — Evet, Sayın Kral,
İşte karşınızda mağdur Milano Dükü, Prospero!
Sizinle konuşanın canlı bir hükümdar olduğuna
Daha da emin olmak istiyorsanız, sizi kucaklıyor
Ve size ve yanınızdakilere yürekten hoş geldiniz diyorum.

Alonso — Sen o musun değil misin, yoksa öncekiler gibi,
Bize eziyet olsun diye gönderilmiş
Bir büyücü hilesi misin, bilemiyorum.
Kalbinin atışına bakılırsa,
Etten kemikten yaratılmış birisin.
Hem, seni gördüğümden beri,
Aklımdaki dengesizlik de geçti;
Yoksa neredeyse delirmiştim galiba.
Bütün bunlar gerçekse,
Arkasında çok tuhaf bir hikâye olmalı herhalde.
Dukalığını sana iade ediyorum
Ve yaptığım haksızlıklar için
Beni bağışlamanı diliyorum.
Ama, nasıl oluyor da Prospero yaşıyor
Ve burada ne arıyor?

Prospero — Önce, soylu dost,
Senin şu ihtiyar bedenini bir kucaklayayım.
Böylesine sınırsız, ölçüye gelmez namus görülmemiştir.

Gonzalo — Bütün bunlar gerçek mi değil mi, hiç bilemiyorum.

Prospero — Bu adanın birtakım incelikleri var;
Onların tadı hâlâ damağınızdan gitmediği için
Bazı şeylerin gerçek olduğuna inanamıyorsunuz.
Hepiniz hoşgeldiniz dostlarım.
(Alçak sesle, Sebastian ve Antonio'ya)
Size gelince, çifte lordlar, eğer isteseydim,
Hainliğinizi hemen açığa vurup,
Majestelerinin kaşlarını çattırmayı bilirdim size.
Ama şimdilik bir şey anlatmıyorum.

Sebastian— *(Kendi kendine)* Şeytan bu konuşan!

Prospero — Hayır, değil.
Sen, habis ruhlu adam,
Ağzıma hastalık bulaşır diye
Kardeşim sözünü etmekten çekiniyorum.
Merak etme, en iğrenç kusurunu bile bağışlıyorum;
Hepsini bağışlıyorum.
Dukalığımı da senden geri istiyorum;
İstesen de istemesen de vereceksin zaten.

Alonso — Eğer sen Prospero'ysan,
Nasıl kurtulduğunu ayrıntılarıyla anlat bize.
Sen bizi burada nasıl buldun?
Bizim gemimiz batmıştı;
Bu adaya çıkalı da daha üç saat oldu.
Bu arada canım evladım Ferdinand'ı da kaybettim;
Düşündükçe hâlâ yüreğim sızlıyor.

Prospero — Buna üzüldüm efendim.

Alonso — Telafisi yok bu kaybın;
Sabır bile, "elimden bir şey gelmez," diyor.

Prospero — Bence siz ondan yardım istemediniz.
Benzeri bir kaybım olduğunda merhametini esirgemedi
Muhteşem bir şekilde yardım etti bana;
Ona şükran borçluyum.

Alonso — Benzeri kayıp mı?

Prospero — Aynı önemde ve o kadar yeni.
Üstelik bu kayıptan sonra, size kıyasla
Geride kalan hiçbir desteğim, tesellim yok.
Çünkü ben de kızımı kaybettim.

Alonso — Kızını ha?

Hey yarabbim, keşke şimdi onlar
Napoli'de Kral ve Kraliçe olsalardı;
Ben de oğlumun yerine seve seve
O çamurlu milin içinde gömülü yatardım.
Siz ne zaman kaybettiniz kızınızı?

Prospero — Bu son fırtınada. Bakıyorum da lordlar
Bu karşılaşmamıza o kadar şaşmışlar ki,
Akıllarını yutmuşlar neredeyse; sanıyorlar ki,
Gözleri görevini yapıp gerçeği gösteremiyor,
Ağızlarından söz yerine yalnızca soluk çıkıyor.
Ama, duyularınız aksıyor olsa da,
Hiç şüpheniz olmasın ki ben Prospero'yum;
Yani Milano'dan kovulan dükün ta kendisi.
Belki tuhaf gelecek size ama,
Ben de bu sahillerde karaya vurdum
Ve adanın efendisi oldum.
Neyse, bunları bırakalım;
Çünkü bu hikâye günler alır;
Öyle kahvaltıda anlatılacak bir şey olmadığı gibi,
Daha ilk görüşmemize de uygun düşmez.
Hoş geldiniz efendim. Bu mağara benim sarayım.
Burada birkaç adamım var,
Başka yerde de halkım filan yok.
Buyrun, içeri bakın.
Bana dukalığımı iade ettiğinize göre,
Karşılığında o ölçüde iyi bir şey vereceğim size:
Öyle bir mucize olacak ki bu,
Ben dukalığıma ne kadar sevindiysem,
Siz de ona o kadar sevineceksiniz.

(Prospero içeride satranç oynayan Ferdinand'la Miranda'yı gösterir.)

Miranda — Tatlı lordum, hile yapıyorsun.

Ferdinand— Yo hayır canım sevgilim,
Dünyayı verseler yapmam.

Miranda — Yaparsın yaparsın; yirmi krallığına oynasak bile,
Öyle ustalıklı yaparsın ki, farkına bile varmam.

Alonso — Eğer bu gördüğüm yine hayal çıkarsa,
Sevgili oğlumu yine kaybedeceğim demek.

Sebastian— İnanılmaz bir mucize!

Ferdinand— Denizler tehlikeli görünse de,

Merhametten yoksun değiller demek.
Onlara haksız yere bela okumuşum.

(Diz çöker.)

Alonso — Ah, mutlu bir babanın hayır duası üstünde olsun!
Kalk ve anlat bana, buraya nasıl geldin?

Miranda — Ah, harika bu!
Ne hoş yaratıklar bunlar böyle!
İnsanoğlu ne de sevimliymiş!
Hey güzelim yeni dünya,
Şu insanlarına bak!

Prospero — Evet, senin için yeni.

Alonso — Biraz önce satranç oynadığın genç hanım kim?
Fazla fazla üç saattir tanıyor olabilirsin onu.
Önce bizi ayıran, sonra kavuşturan tanrıça mı yoksa?

Ferdinand— Efendim, o bir ölümlü,
Ama ölümsüz Tanrı'nın lütfü bana.
Onu seçtiğimde, babamın öğütünü alacak durumda değildim;
Artık bir babam olduğunu da sanmıyordum.
Bu, değerli Milano Dükü'nün kızı Miranda.
Dük'ün ününü çok duymuştum,
Ama kendisini hiç görmemiştim.
O bana ikinci bir hayat bahşetti;
Bu bayan da ikinci bir baba kazandırdı.

Alonso — Ben de onun babasıyım.
Ama, evladımdan beni bağışlamasını istemek
Ne kadar tuhaf olacak değil mi?

Prospero — Orada durun isterseniz efendim.
Geçmiş bir acının ağırlığını
Belleğimize yüklemeyelim.

Gonzalo — İçimden ağlıyorum;
Onun için konuşamadım şimdiye kadar.
Ey Tanrılar, aşağı bakın da,
Şu çifte, kutsanmış bir taç indirin!
Çünkü bizi buraya getiren yolu
İşaretleyen sizsiniz yavrularım.

Alonso — Amin, Gonzalo.

Gonzalo — Acaba torunları Napoli Kralı olsun diye mi
Milano Dükü Milano'dan kovulmuştu?

Oh, sevincin, mutluluğun böylesi görülmemiştir;
Ölümsüz sütunlar üzerine
Altın harflerle yazılmalı her şey:
Tek bir yolculukta Claribel Tunus'ta kocasını buldu;
Ferdinand, kendi kaybolmuşken bir eş buldu;
Prospero, zavallı bir adacıkta dukalığına kavuştu;
Ve bizlerden hiçbiri kendinde değilken,
Herkes kendini buldu.

Alonso — *(Ferdinand'la Miranda'ya)*
Elinizi verin bana.
Size mutluluk dilemeyenin yüreğinden
Acı ve keder eksik olmasın.

Gonzalo — Amin!
(Şaşkın şaşkın peşinden gelen Kaptan ve Lostromo'yla birlikte Ariel girer.)
Bakın efendim, şuraya bakın!
Bizden birkaç kişi daha!
Hep derim, darağacı karada oldukça
Bu adama denizde ölüm yoktur!
Seni imansız; senin küfürbazlığın yüzünden
Tanrı'nın şefaati gemimizi terk etti;
Hadi karada da devam etsene sövüp saymaya;
Ne o, karaya çıkınca dilin mi tutuldu?
Ne haber, ha?

Lostromo — Haberin en iyisi şu ki,
Kralımızı ve maiyetini sağ salim bulduk.
İkinci iyi habere gelince: Daha üç saat önce
Sahilde paramparça bıraktığımız gemi,
Sapasağlam, taş gibi
Ve denize indirildiği ilk günkü haliyle
Yelken açmaya hazır.

Ariel — *(Prospero'ya fısıldar.)* Efendim, sizden ayrıldığımdan beri bu işleri yaptım.

Prospero — *(Ariel'e)* Benim marifetli perim!

Alonso — Bütün bu olan bitenler doğal değil.
Üstelik acayipken, daha da acayip oluyor.
Söylesene, nasıl geldiniz buraya?

Lostromo — İyice uyanık olduğuma pek emin değilim ama,
Söylemeye çalışayım efendim.
Hepimiz derin bir uykuya dalmıştık ve,

Her nasılsa, küpeşte altına kapatılmıştık.
Sonra, yani biraz önce, her taraftan gelen
Garip sesler, çığlıklar, kükreme, uluma,zincir şakırtıları
Ve aklınıza gelebilecek her türlü korkunç sesle uyandık;
Hemen de serbest kaldık ve baktık ki,
O canım, güzelim, yaman teknemiz
Eksiksiz ve pırıl pırıl duruyor,
Kaptanımız da sevinçten zıp zıp zıplıyor.
Sonra da, rüyada gibi, bir anda onlardan ayrıldık
Ve nasıl olduğunu anlayamadan
Kendimizi işte burada bulduk.

Ariel — *(Prospero'ya)* Nasıl, iyi becermiş miyim?
Prospero — *(Ariel'e)*
Harikaydı, benim hamarat perim.
Özgürlüğüne kavuşacaksın.

Alonso — Herhalde kimse böyle tuhaf bir bilmece
Görmemiştir hayatında; doğal düzenin ötesinde
Bir şeyler var bence bu işte.
Bizim bilebildiğimiz bu kadar,
Ötesini ancak bir kahin söyleyebilir bence.

Prospero — Lordum, bence siz
Bu işin tuhaflığına bu kadar takılıp
Kafanızı boşuna karıştırmayın. Çok yakında,
Sizinle bir fırsat bulup baş başa kaldığımızda,
Olan biten her şeyi açıklayacağım,
Hem de sizin aklınıza yatacak şekilde.
O zamana kadar neşenizi bozmayın
Ve hiçbir şeyi merak etmeyin.
(Ariel'e fısıldar.)
Buraya gel peri.
Git, Caliban'la yandaşlarını serbest bırak.
Büyüyü çöz.
(Ariel çıkar.)
Ekselansları nasıllar efendim?
Kayıp birkaç genç daha vardı sizlerden,
Ama onları unuttunuz galiba.

(Önde Caliban, Stephano ve Trinculo, arkalarında, bu üçünü önüne katmış sürerek, Ariel girer.)

Stephano— Ben onu bunu bilmem; herkes başkasına baksın ve kendi işine karışmasın. [72] Her şey kısmet çünkü. Boşver be, aslan canavar,

boşver! Eğer şu kafamda taşıdığım casuslar doğru söylüyorsa, çok hoş bir manzara bu! (73)

Caliban — Setebos hakkı için, bu cinler müthiş yahu!
Efendim de bayağı yakışıklı. (74)
Korkarım kötü cezalandıracak beni.

Sebastian— Ha ha!
Lordum Antonio, bunlar ne sence ha?
Para eder mi dersin?

Antonio — Çok mümkün. Bir tanesinin balık olduğu belli;
Bence kesin pazarı vardır.

Prospero — Lordlarım, şunların kılıklarına iyi bakın
Ve bu insanlar namusluysa söyleyin.
Şu şekilsiz alçağı görüyor musunuz;
Anası büyücüydü; üstelik öyle güçlüydü ki,
Gökteki ayı istediği gibi yönetir;
Suları yükseltir alçaltır;
Kendi gücünün dışında kalan işlerde
Ayın gücünü kullanırdı.
Bu üçü bir olup beni soydular;
Bu şeytan dölüyse (şeytandan olma piçtir çünkü),
Onları ayartarak canıma kastetti.
Bunlardan ikisini siz tanıyacak ve sahipleneceksiniz;
Karanlıklardan çıkma bu mahluksa bana ait.

Caliban — Canımı çıkaracak şimdi!

Alonso — Bu benim ayyaş kahya Stephano değil mi?

Sebastian— Gene sarhoş; şarabı nerede içmiş ki?

Alonso — Trinculo da ayakta duramıyor.
Onları böyle cilalamaya yetecek kadar
Güçlü içkiyi nereden buldular acaba?
Nasıl becerdiniz böyle turşuya dönmeyi?

Trinculo — Sizi son gördüğümüzden beri sürüyor turşuluğumuz
Ve galiba artık kemiklerimize işledi.
Neyse, hiç değilse sinek gelmez bari.

Sebastian— Hey, ne haber Stephano?

Stephano— Dur, dokunma bana! Stephano değilim ben, felcim.

Prospero — Adanın Kralı olmak istemiştiniz galiba bayım?

Stephano— Çok ıstıraplı bir kral olurmuşum yani!

Alonso — Bunun kadar acayip bir şey görmemiştim.

Prospero — Davranışları da en az görünüşü kadar çarpıktır.
Yürü bakalım herif, doğru mağaraya.
Yardakçılarını da al yanına.
Eğer benden iyilik bekliyorsan,
İyi derleyip toplayın her tarafı.

Caliban — Olur tabii, yaparım; ayrıca da,
Artık aklımı başıma toplarım
Ve sana layık olmaya çalışırım.
Ben nasıl üç kere iki eşek mişim ki,
Bu ayyaşı tanrı sanmışım,
Bu beyinsiz dangalağa da tapınmışım.

Prospero — Hadi hadi, yürü!

Alonso — Yollanın bakalım; yükünüzü de aldığınız yere bırakın.

Sebastian— Çaldığınız yere yani!

(Caliban, Stephano ve Trinculo çıkar.)

Prospero — Efendim, siz majestelerini ve maiyetini
Naçiz mağarama davet ediyorum.
Geceyi orada geçirir dinlenirsiniz.
Bu arada vakit geçsin diye konuşuruz;
Hayatımın hikâyesini anlatırım size;
Bu adaya geldiğim günden bu yana
Olup biten şeylerden söz ederim.
Sabah olunca da gemiye biner,
Doğru Napoli'ye yollanırız.
Orada inşallah sevgili yavrularımızın
Nikâhlarını yaparız.
Benim niyetim, sonra Milano'ya çekilmek:
Geri kalan ömrümü orada mezarı düşünerek geçireceğim.

Alonso — Hayatının hikâyesini çok merak ediyorum doğrusu,
Kimbilir ne kadar ilginçtir.

Prospero — Her şeyi anlatacağım. Bu arada,
Yolculuğunuz süresince denizler dalgasız,
Rüzgârlar hep elverişli olacak
Ve öyle bir yelken tutacak ki tekneleriniz,
Arayı çok açmış olsa da,
Kraliyet filonuza yetişeceksiniz.
Cici Ariel'im benim, bu işe göz kulak ol, ha?
Ondan sonra hava kadar özgürsün, hoşça kal!

Buyrun gidelim.

(Herkes çıkar.)

SONSÖZ (75)

(Prospero konuşur.)

Ne kadar büyüm varsa
Artık uçtu yok oldu,
Banaysa kala kala
Kendi cılız gücüm kaldı.
Karar sizlerin şimdi:
İster burada tutarsınız beni,
İster Napoli'ye yollarsınız geri.
Ama madem dukalığımı aldım,
Sahtekârı da bağışladım,
Yeter bu çorak adada kaldığım,
Büyünüzle sımsıkı bağlandığım.
Çözün bağlarımı, salıverin beni
Çırpın o güzelim ellerinizi.(76)
Soluğunuzun tatlı rüzgânyla
Dolsun ki yelkenlerim daima,
Yarıda kalmasın hiç seferim;
Çünkü sizi hoşnut etmek hedefim.
Ne perilerim kaldı buyruğuma uyacak
Ne de sanatım, kimseyi afsunlayacak;
Yani sonum perişanlık bu durumda,
Tabii, dualarınızın desteği olmazsa.
Merhamet duaya hiç dayanamaz çünkü,
Hemen bağışlar kusurların tümünü.
Siz gelin hoşgörün, salıverin beni;
Bağışlanmak isteyen bağışlamayı bilmeli

(Çıkar.)

NOTLAR

(1) Kaptanla lostromonun komutlarını düdük yardımıyla verdikleri anlaşılıyor.
(2) İngiliz atasözü: "Kaderinde asılmak varsa, boğulmaktan korkma!"
(3) Sebastian, aralıksız içen denizcileri kastediyor.
(4) Korsanlar, sahilde kurulan darağacına asılır ve gelgit olayıyla sular yükselip deniz üstlerinden üç kez aşıncaya kadar orada bırakılırmış.
(5) Devletler: Kuzey İtalya'daki dukalıklar.
(6) "Dünyasal yetkiler": Burada, Prospero'nun o sıra geliştirmeye başladığı doğaüstü güçlerle kıyaslanıyor.

(7) Buralarda zaman kipinin geniş zamanla geçmiş zaman arasında oynaması Prospero'nun heyecanına ve sık sık olayları o an oluyormuş gibi yaşamasına bağlanabilir.
(8) Rüzgârlar onlara acıyıp "Ah" edelim derken, daha da sert esmek durumunda kalıyor ve onların hayatını tehlikeye atıyorlar.
(9) "Velinimetim hanımefendi": Kader Tanrıçası "Fortuna"dan söz ediyor.
(10) Jüpiter: Roma mitolojisinde gökler ve tanrılar tanrısı. Jüpiter'in en etkili silahlarından biri de yıldırımmış.
(11) Neptün: Roma mitolojisinde denizler tanrısı. Heykel ve resimlerde genellikle elinde üç ağızlı zıpkınıyla görülür.
(12) O çağda yeraltı suyunun, toprağın alt tabakalarında, insan damarlarında akan kan gibi aktığı düşünülürmüş.
(13) Göz çevresinin morarması hamilelik işareti sayılırmış.
(14) "Gündüz yanan büyük ışığa (güneşe) ve gece yanan küçük ışığa (aya)" demek istiyor.
(15) Kızıl veba: Vebanın belirtileri arasında, frengide olduğu gibi, iltihaplı şiş, yara ve kızarıklıklar olduğundan hastalığa "kızıl veba" da deniyormuş.
(16) Ferdinand, "şimdi ülkemde olsaydım (babam öldüğü için) kral olacaktım," diyor.
(17) Prospero (gerçek Milano Dükü olan) kendinden söz ediyor.
(18) "Ne yapmam gerektiğini bana çocuğum mu söyleyecek," diyor.
(19) Bu sözle birlikte, Antonio ile Sebastian'ın bir süre, ötekilere duyurmadan kendi aralarında konuştukları anlaşılıyor.
(20) Gonzalo'nun gözlerinden veya küçük yeşilliklerden söz ediyor olabilir.
(21) Dido: Vergilius'un *Aeneas* destanına göre, Kartaca'nın kurucusu ve kraliçesi. Troyalı kahraman Aeneas, gemisi battıktan sonra Kartaca'ya çıktığında Dido, Aeneas'a aşık olur. Ancak, karşılık göremeyince kendini öldürür.
(22) Klasik mitolojiye göre, Zeus'un oğlu ünlü müzisyen Amphion tılsımlı arpini çalınca Teb şehrinin çevresinde surlar yükselivermiş.
(23) Gelgit olayından söz ediliyor. Sebastian, "suyun yükselmesi ile çekilmesi arasındaki durgun, ara noktadayım," diyor.
(24) Sebastian, Kral'ın küçük kardeşi olduğundan ve Kral'ın sorumluluklarından (krallığın nimet ve yararlarından olduğu gibi) yoksun; her şeyi Kral yaptığı için, kardeşine yapacak şey kalmıyor.
(25) "Şu anda 'yükselme konumunda' gibi görünen kardeşinin de alçalması (yani ölmesi) ve onun yerine (Kral olarak) geçmen ihtimalini unutma," demek istiyor.
(26) Antonio, "Kral'ın oğlu öldüyse yükselme yolun açılmış olabilir; sonrasını ise kimse bilemez," demek istiyor.
(27) "Yeni doğmuş çocuk büyüyüp sakalı çıkana kadar," diyor.

(28) Shakespeare'in bazı "alt sınıf kişileri büyük laf etmeye ya da "lügat paralamaya" meraklı oluyor. Stephano, "Ben soluk aldıkça, yaşadıkça," demek istiyor.
(29) "Ayağı sığır derisi görmüş...": "Ayakkabı giyen," demek istiyor. Bu söz Stephano'nun anlamsız buluşlarından biri olabileceği gibi, "uygar, varlıklı, hediye verilmeye değer," anlamına da gelebilir.
(30) O çağda kullanılan bir atasözüne göre, "İçkinin serti kediyi bile konuştururmuş."
(31) Atasözü: "Şeytanla yemeğe oturanın kaşığı uzun olmalı."
(32) O çağda aydaki gölgeler, yanında bir köpek ve çalı duran bir insan figürüne benzetilirmiş.
(33) Yanan odunlardan reçine akması, ağlamaya benzetiliyor.
(34) "Aşka tutulmuşsun," diyor.
(35) "Miranda" adı, "muhteşem kadın" anlamına geliyor.
(36) Gemici ağzıyla, "kafaları çekelim," diyor.
(37) Caliban, Trinculo'nun parça parça (yamalı gibi) değişik renkli soytarı giysisine değiniyor.
(38) "Mobilyalar," "Eşi menendi yok,": Caliban'ın bu terimleri Prospero'dan duyduğu ve tam olarak anlayamadığı anlaşılıyor.
(39) O çağda zaman zaman levhalarda filan rastlanan, gövdesiz kol ve bacak resimlerini kastediyor.
(40) Shakespeare'in zamanında tiyatrolarda, sahnenin üzerinde veya gerisinde, çeşitli amaçlarla kullanılan bir "balkon" varmış. Prospero buradan giriyor.
(41) "Tekboynuz": Geyik bacaklı, at gövdeli ve kafalı, aslan kuyruklu ve kafasında tek bir boynuzu olan efsanevi hayvan.
(42) Shakespeare'in çağında da, bir görüp beş anlatan, hayali geniş, Evliya Çelebi'ye benzer çok sayıda gezgin olduğu anlaşılıyor.
(43) Gezginler yola çıkmadan önce belli bir para ödeyerek sigorta yaptırırlar; sağ salim dönerlerse yatırdıkları paranın beş mislini geri alırlarmış.
(44) "Harpy"ler: Klasik mitolojide, yırtıcı kuş bedenli, kadın yüzlü yaratıklar. Bir mitosa göre, Kör Kral Phineus'un sofrasından sürekli yiyecek kaçırmalarıyla ünlüler. Rüzgâr perileri, yırtıcı ruhlarla, leş yiyen gerçek kuşların özelliklerini bağdaştıran kavramları simgeliyorlar.
(45) Rüzgârın tiz sesine, arka planda gök gürültüsünün bas sesi eşlik ediyor.
(46) Miranda'yı kastediyor.
(47) Kalan üçte ikisi de bilgisi ve büyücülük gücü olabilir.
(48) Hymen: Klasik mitolojide evlilik tanrısı.
(49) İnsanlara, biri iyi ruhlu, öteki kötü ruhlu iki meleğin yoldaşlık ettiğine inanılırmış.
(50) Phoebus: Klasik mitolojide ışık ve güneş tanrısı.

(51) "Sevdiğimin kar beyazı iffeti, içimdeki aşk ateşini dindiriyor."
(52) İris: Gökkuşağı tanrıçası ve tanrıların habercisi. Ceres: Tarım tanrıçası.
(53) Orman perileri, bakire oldukları için "soğuk".
(54) Nemli kuşağı: Gökkuşağı.
(55) Tavus kuş-arı, tanrıça Juno'yu simgeleyen, gökte onun arabasını çeken kuşlarmış.
(56) Venüs'ün oğlu: Aşk tanrısı Cupid.
(57) Dis veya Pluto: Yeraltı (karanlık dünya) tanrısı.
(58) Paphos: Kıbrıs'ta "Baf" kasabası.
(59) Venüs: Klasik mitolojide savaş tanrısı Mars'ın sevgilisi.
(60) Caliban'dan söz ediyor.
(61) Giysilerin asılı olduğu ipe hitap ediyor.
(62) "Çizginin ötesi": Ekvator "çizgisinin" ötesine (güneyine) geçenlerin hastalık kapacaklarına ve bunun sonucu vücutlarındaki tüylerin döküleceğine inanılırmış. Bu bölümlerde müstehcen esprilerin olduğu tahmin ediliyor, ancak ne olduğu tam belli değil. Belki de, cinsel temasla geçen frengi vb. bir hastalıktan söz ediliyor.
(63) Hırsızlar, işleri kolaylaşsın diye parmaklarına zamk benzeri maddeler sürerlermiş.
(64) Yükü hafiflediği (yani yapılacak iş azaldığı) için iki büklüm yürümek zorunda değil.
(65) Gelgit olgusu sırasında suların yükselmesinden ve alçalmasından söz ediliyor.
(66) Çan sesi: Ortaçağda ve Shakespeare'in zamanında, güneş battıktan sonra evlere çekilme (ve meydanı cinlerle perilere bırakma) vaktinin geldiğini bildiren çanlar.
(67) "Ateş": Şimşeği kastediyor.
(68) Jüpiter: Roma mitolojisinde gökler ve tanrılar tanrısı. Meşe, Jüpiter'in kutsal ağacı, yıldırım ise başlıca silahıymış.
(69) "Bilinç geri geldiğinde zihindeki bulanıklık geçecek" anlamına gelen, Rönesans ve 17. yy. İngiliz şairlerine özgü bir benzetme.
(70) Giysilerini değiştiren Prospero, üstünü başını düzeltiyor.
(71) "Sizin sayenizde kavuştuk ve barıştık," diyor.
(72) Stephano hâlâ sarhoş. Söylemek istediğinin tam tersini söylüyor. "Herkes kendine baksın ve başkasının işine karışmasın," demek istiyor aslında.
(73) Stephano, "Gözlerim beni yanıltmıyorsa," diyor.
(74) Prospero dük kıyafetini giymiş; bu yüzden "yakışıklı".
(75) Prospero seyircilere hitaben, "sürçü lisan ettikse affola," tarzında bir konuşma yapıyor.
(76) "Beni alkışlarla uğurlayın," diyor.

Fırtına, William Shakespeare, Çev: Bülent Bozkurt, Remzi Kitabevi, II.Baskı, İstanbul 1999